Ն 1244 — 1889 ՕՐԻԼԻՍ 25 ՇԱԲԱԹ — 1306 ՋԻԼՔԻՃԱՃԷ 9 — ՊԷՏԵՐԲՈՒՐԳԻ ՍԷՆԷ

20 ԿԱՐԳ

ՀԱՅՐԱՏԷՐ ՇԱՐԳԻՉԷ

ԲՈԼԻՍԻԱՅԻՆ ՄԻԼԻՈՆԷՆ ԹԻՒՃԱՌԱՐԻՆՈՒ ՍԱՐՐԱՖԻՆՈՒ ՎԷ ԻԼՄԻՆՈՒ

ԵԼԵՎԱՄԻ ԿԱԶԷՄԱ

20 ԿԱՐԳ

ԱՊՕՆԷ ԳԻՆՈՒԱԾՔԱՐԸ

	12 ԱՄԻՍ	6 ԱՄԻՍ	3 ԱՄԻՍ
ՍԿԱՄՊՈՒ	140 ՂՐ.	70 ՂՐ.	40 ՂՐ.
ԹԱՇՐԱ	200 »	100 »	

Մէջխրդէ 20 ղրուշտան

ԻԼԱՆԱԹ ԳԻՆՈՒԱԾՔԱՐԸ

Լինի, Չնի վ. Ֆինլ., սա[illegible] 7 ղրշ. 5 Միւնհիւ սահիպէ 11ի 10ք. հա. » 5

Մէվատը նաֆիսյա տարի պէնտէր մէճմանէն գապաղ օլունաճագ վէ ատրա օլունմայան էվրաղ իտաղ օլունմ[illegible]ճագ տըր։

Խմբագրատեղի, Սթամպոլտա Գալաթա Այի Ճաղաղէսինտէ Նուսէրօ 20 Ֆիրէյէկեան մասթիպասընտա տըր։ Գրաֆֆէի մէվատտ հաղ գրնտա կազէթանէն սահիպ վէ մէսուլ ՖՈՓՐԻԱՆ ՖԻՎԷԼԷԿԵՈՒՆԱ միւրաճաաթ օլունա։

ԿԻՒՆԼԻՒՔ ՀԱՎԱՏԻՍ

ԿԻՐԻՏ

Կիրիտ վալի վէքիլի Բիզա բաշա հաղրէթլերի թարաֆընտան մագամը Սատարէթ աթիտէքի թէլեկրաֆ քէշիտէ օլընմըշ տըր։

Ս–ՐԷԲԼ ԲԻԼԷՆԸ–Ֆ

Սայէի մուվաֆֆագիյէթվալէի հաղրէթը Բատիշահիտէ Բէսիմօ վէ Գանտիատա ասայիշ ու ինթիզամ պէրքէմալ օլուպ, պիր կէօնա վուգուատ օլմատըղը՝ մահալլէրինտէն շիմտի կէլէն թէլէկրաֆնամէտէ պէյան օլընտըղը, վէ նէֆսի հանէա վէ ճիվարընտա տախի սիքիւնէթ վէ ասայիշ տէվամ իթմէքտէ պուլընտըղը՝ արզ օլընըր։

Կիրիտ վալիսի վէքիլի
ԲԻԶԱ

Ֆի 24 թէմուզ 305

* * *

Եավէրանը Շահանէտէն պինպաշը Մէհմէտ պէյ՝ տիւն Կիրիտէն Ցէրասատէթ կէլիշ տիր։

——

Պուգրէյշէն Վիէննա կազէթալարընա չէքիլիր թէլէկրաֆլարա նազրէն, Բուլղարիա խարիճիյէ վէ հարպիյէ նազրլրը՝ մէմուրիյէթէրինտէն իսթիֆայա գարար վէրմիշլէր տիր։ Պինտէն ալէյհ պուհրանը վիւբէլա զուհուրի մութալաղ վէ եազը կէօրիւնիյօր։

——

Ինկիլթէրրա զրալիցասը՝ Իրան Շահընա մուրասսա թասվիրինի, վէ Սատրազամլնա տախի համմամ (Պէն) նիշանընըն պիր գրթասընը իթա էյլէմիշ տիր։

——

Պէլկրատտան Թանա չէօրէ եազը-մըշ տըր։

«Սըրպիսթանտա պուհրանը վիւքէլա մէվճուտ տըր։ Ինթիզամըզ լըգ օ տէրէճէլէրէ վարմըշ տըր քի, բէիսը վիւքէլա Մ. Կրուիշ վէ վիւքէլատան տիկէր պիր չօղ զէվամ՝ ահվալը հաղրրէյէ հէյէթը նիրապէթ բէիսի Մ. Ռիսթիչէ պէյան իթմէք վէ թէվասսուլընը բէճա էյլէմէք իւզրէ Վրանիատա Մ. Ռիսթիչէն նէզտինէ ապիմէթ իթմիշլէր տիր։»

«Գրալ Միլանը նէ իսթէտիկի պիր էյիճէ մալիմ տէյիլ տիր։ Լաքին զանն օլընտըղընա կէօրէ, միւշարէլէյհ՝ Սրբոյ օրտուսընը պաշ գօմանտանլրղընա նասպ օլնմասընը վէգրալիցա Նաթալինին Սըրպիսթանա ավտէթ իթմէմէսինի սուրէթը գաթիյէտէ թալեպ իթմէքտէ տիր։»

(Մնմպոլ)

* * *

Նոյ Ֆրոյէ Բրէուէնին զանընճա, գրալ Միլանը ասըլ մազսատի՝ քէնտի պօշամա տավասընը եէնիտէն թէտգիգինի մէն իմմէք, վէ եաքօտ հիչ տէյիլ իսէ գրալիցա Նաթալինին վալիտէլիք վէ հիւքմտարլըգ հուգուգընտա իպգա օլընարագ եէնի տէն Սըրպիսթանա ավտէթինի միւքինպիզ գըլմագտան իպարէթ տիր։ Իշթէ պու մագսատ մէպնի, գրալ Միլան՝ պիր վագթ սիրկինէ կէօնտէրիմիշ օլան մէթրօբօլիտ Միչէլ իլիթիաթ վէ իհթիրամ կէօսթէրմէքտէ տիր։

——

Ալէմանիա իմբէրաթօրը՝ կէչէն ճումա կիւնիւ Լօնտրայա միւվասէլէթ իտուպ, պէօյիւք վալիտէսի օլան Ինկիլթէրա գրալիցասընը զիյարէթ իչիւն Օզթօրն սէրալընա ազիմէթ իթմիշ տիր։

* * *

Ինկիլթէրա գրալիցասը՝ Ալէմանիա իմբէրաթօրընա Ինկիլթէրա տօնանմասընտա պահրիյէ միրիլիվաղը (գօնթր–ամիրալ) բիւթպէսինի իթա էյլէմիշ տիր։

——

Բարիզտէն իչար օլընտըղընա կէօրէ, ժէնէրալ Պուլանժէ՝ կէչէն բէնճ. շէնպիհ կիւնիւ քէնտի միւնթէխիպլէրինէ խիթապէն պիր պէյանանամէ նէշը իտուպ պէյանը թէշէբբիւր իթմիշ, վէ ինթիխապաթը մալիւմէտէ նայիլը մուվաֆֆագիյէթ օլամամասը՝ պաղը մէնաֆիի մահալլիյէտէն իլէբի կէլտիկինի, վէ մէպուսան ինթիխապաթընա քէմալը էմնիյէթլէ պէքլէտիկինի իֆատէ էյլէմիշ տիր։

——

Վիէննատան իչար օլընտըղընա կէօրէ, Աւսթրիատա Իսթիր շէհրինտէ քեահին սիլահ ֆապրիգասը՝ Բուլմանիա հիւքիւմէթի թարաֆընտան սրբարը օլընան թիւֆէնքլրի 1890 օգոստոս 1տէն էվվէլ վէրէմէ յէճէկինի պէյան իթմիշ օլմաղլա, Բուլմանիա հիւքիւմէթի՝ Բուսիատան 30000 ատէտ Պէրատան թիւֆէնկի սաթըն ալընմասը իչիւն իյճաղ ի տէնլէրէ էմր վէրմիշ, վէ Բուսիա հիւքիւմէթինին պունա մուխալիֆէթ իթմէսի մէմուլ օլընմայօր իմիշ։

——

Բուսիա աէվլէթինին՝ Աւսթրիա հուտուտը իլէ Դավգասիատա ֆէվզէլատէ թէտարիքաթը ատքէրիյէտէ պուլընտըղը, վէ Դաղագ ասքէրինին Յիւնճիւ արնիքը տախի հարպ հալինէ վագ օլընտըղը ըրվայէթ օլը նը յօր։ Ցէվէլթը միշարէլէյհ՝ հոկ տեմբերտէ թէսլիմ օլընմագ իւզրէ Պրիքսէլ ֆապրիկալարընա 80,000 ատէտ գարավանա իլէ 1½ միլեօն մաթարա սըրարը էյլէմիշ տիր։

——

Գարատաղ բրէնսի Նիգօլա՝ ախիրէն Բէթերսպուրկա էնամի ազիմ թինտէ Վիէննատան կէչտիկի սրրատա, Թոյշընն չէհրը մէզքիւր մուխպիրի միշարէլէյհ իլէ միւլագաթ իտուպ, բրէնսը միշարէլէյհ՝ թէքմիլ տիւնեա իլէ սուլհ հալինտէ եաշամագ արզուսընա օլտըղընը վէ Գարատաղա եէնի արազիլէր իլավսի էֆքեարընտա պուլընմատըղընը պէյանա չէօլէլ տէմիշ տիր։

«Պէն՝ Գարատաղը բէք ազիլանէ պիր սուբէթմէ իտարէ իթմէքտէ օլտըղը կիպի, մէմալիքը սարիէտէ տախի գասմանա գարբէշվէզ չէգարմագ Նիյէթինտէ տէյէմիմ։ Սըրպիսթան հաղգընտաքի բօլիթիկամա կէլինճէ, պու բօլիթիգա՝ եաղընը գէնտիսինի էն զիյատէ մէսուս իտէճէք հիւքիւմէթի ինթիխապ իմմէրի Սըրպլըրարա թավսիյէ իթմէքտէն իպարէթ տիր։»

——

Համպուրկտան վարիտ օլան մալիմաթա կէօրէ, մէրքէզը լտարէսի չէհրը մէզքիւրտէ պուլընան Վէրէնսպանգ նամ պանգա իլէ սարը պաղը սէքինէ սահիպլէրի՝ տօղրուտան տօղրուա Համպուրկտան մէմալիքը Շարգիյէ իշլէմէք իւզրէ պիր վարբր գումրանեասը թէէսիս իթմիշլէր տիր։

Իշպու բօսթալը իճրա իտէճէք օլան վարբրլար շիմտիլիք պէհէրի 2000 թէնէլաթօ ճէսամէթինտէ 4 գրթա սէֆիհէտէն իպարէթ օլաճագ տըր։ Մէզքիւր վարբրլար՝ Համպուրկտան հարէքէթլէ, Անվերս, Բիրէ, Սէլանիք, Շերա վէ Իզմիր չէհրլէրինէ ուղրայարագ Ցէրասատէթէ կէլէճէք, վէ պուրատան տախի եազ մէվսիմինտէ Իպրահիլ վէ դըշ մէվսիմինտէ Քէօսթէնճէյէ կիտէճէք, վէ երինէ իշպու իսքէլէրէրէ ուղրայարագ համպուրկա ավտէթ իտէճէք տիր։

Գուսթաեեանընն սէրմայէսի՝ պիր միլեօն տէօրթ եիւզ պին մարգ օլուպ, պուտան մասատա 900000 մարգլըգ տա 100տէ4½ ֆայզլի թասվիլաթ իսրաճ օլընմըշ տըր։

——

Իթալիա գրալիցասը Մարկերիթա՝ տէնիզ պանեասը իթմէք իւզրէ ախիրէն Վէնէտիկէ կիմմիշ օլուպ, չէհրը մէզքիւր սերբիսգօբասը գարտինալ Ակօսթինի՝ միշարէլէյհա գրալիցալը միւթաաբ խրիֆրնտա օլարագ ասլա զիյարէթ իթմէմիշ տիր։

Վէնէտ–կազէթասընն թէէմինէն պէյանընա կէօրէ, գարտինալ Ակօսթինի՝ բէք զիյատէ սատագաթ իպրաղ իթտիկի գրալիցալը զիյարէթ նիյէթինտէ իմիշ իսէ տէ, Վատիկանտան ախզ իթտիկի էմրը գաթի իւզերինէ պու նիյէթտէն սարքը նազար էյլէմիշ տիր։

Կազէթանի մէզքիւրընն քէմալը իհթիյաթլա վերտիկի մալիւմաթա կէօրէ, Բաբա՝ Ճիօրտանօ Պրունօ իչիւն Բօմատա իճրա օլընան չէնլիքլէրտէն գրալիսինի գաթիէն աֆօրօզ իթմիշ տիր։

——

Բուսիա խարիճիյէ նազրը Մ. տը կիէբսին մէմալիքը էճնէպիյէտէ պիր սէյահաթ իճրա իտէճէյի չալի օլմուշ իսէ տէ, պու շարխա՝ Բէթերսպուրկտան յէքիլէն պիր թէլէկրաֆտա թէքզիպ օլընմըշ տըր։

——

Ճարընտա Քէօմամօ էյալէթինտէ ախիրէն չէտիտ պիր զելզելէ վուգու

ԻՐԱՆ ՇԱՀԸՆԸՆ
ՖՐԱՆՍԱԶԱ ՍԷՑԱՀԱԹԸ

Իրան Շահընընն Բարիզ միւվասէլէթինէ տարբ չէհրը մէգքիւրտէն ամիսէքի թաքսիլաթ վերիւյօր։

Բարիզ էհալիսի՝ Շահը իհթիրամաթը ֆիգա իլէ գապուլ էյլէտի։ Կէչէն սալը կիւնիւ միւշարէլէյհ Բարիզ կէլտիկի սըրատա, կէչէճէյլի եօլտա թօրլանան խալգին մրգտարընը թախմին իմմէք մուհալ տըր։ Եէվմը մէգքիւրտ ալաֆր։ սաաթ 3տէն սօնրա հավր սօգաղընտա Սէն Լազար շրմէնտրֆէր սթասիսընտան կիմմէք՝ իմքեան խարիհինտ իտի։

Շահ հազրէթլէրինին բաքիպ օլտրը վակօնը տուրաճաղը մահալտէն սթասիսնտաքի եօլճը սալօնընա գատար ասաքիրը խասսատան պիր բիյատ միւֆրէզէսի սաֆպէսթէի իհթիրամ օլմագտա, վէ ասաքիրը մէրգումէ միրթալը իլէ մուզիդա հէյէթի օրատա հազրը պուլընմագտա իտի։

Իրան Շահը հազրէթլէրինին բաքիպ օլտրը վակօնը կէլէճէյլի խաթթըն եանընտա օլան տիկէր պիր խաթթտա թէրմիպ իտիլէն վակօնլարա՝ Շահը էյօրմէք արզուսընտա պուլընան պազը միւթէալէրան գապուլ իտիմէքտէ իտի։

Եօլճու սալօնընտա Իրան սէֆարէթի մէմուրլարը՝ Շահրն միւվասէլէթինէ ինթիզար իմմէքտէ իտիլէր։

Ալաֆր։ սաաթ 4տէ բէհսը ճիւմհուր Մ. Դարնօ չրմէնտրֆէր սթասիսօնընա վասլ օլմուշ, վէ խալգ թարաֆընտան ալտիմը հիւրմէթ վէ բիայէթլէ գապուլ իտիմիշ տիր։ 10 տագիգա սօնրա Մ. Դարնօ՝ բէֆագաթընտա վիւքէլա վէ պազը զապրեան պուլընտրգլարը հալտէ սթասիսօն սալօնընտան չրգմըշ, վէ օ տագիգատա Շահրն բաքիպ օլտրը դաթաբ սթասիսօնա տախիլ օլմուշ տըր։ Խատա մուզիդաը՝ Իրան մարշընը թէրէննիւմ էյլէմիշ տիր։

Դաթաբը մախսուս գարուսը ատչլտրգտա Իրան Շահը՝ Ղարպ չրմէն տրքէր գումբանեաը մէճլիսը իտարէսի մէմուրինի թարաֆընտան իմթիգպալ իտիմիշ տիր։

Շահը միւշարէլէյհ վակօնտան էնտիքտէ, Իրան սէֆիրի Նազար ադա թարաֆընտան քէնտիսինէ թագտիմ գրլընան Մ. Դարնօնրն էլինի թուտուգ, միւշարէլէյհ իլէ պիր ադ միւտտէթ միւքեալէմէ իմմիշ տիր։ Գու սրրատա Շահ հազրէթլէրի Լէժիոն տ'Օնէօր նիշանընրն կրան գօրտօնընը համիլ իտի։

Բէհսը ճիւմհուր՝ Շահ իլէ պէրապէր սթասիսօն սալօնընա կիմմիշ, վէ օրատա պիր չէրեէք սաաթ գատար թէվագգուֆ իտիրմիշ տիր։

Հավր մէյտանընտա Մ. Դարնօ՝ Շահ հազրէթլէրի իլէ պէրապէր պիր լանտօ արապասընա բաքիպ օլմըշլար, վէ ժէնէրալ Բիյօ իլէ մայէթ ասքէրի էֆիրատը միւշարէլէյհիւմայէ սէ-լամը ասքէրիլի իֆա իմմիշլէր տիր։ Գու սրրատա սօգագլարատա իմմիտա իտէն խալգ «Եաշասը՛ն Դարնօ, եաշասը՛ն Շահը Իրան» սէսալարընը ըէֆ իմմէքտէ իտի։

Շահ հազրէթլէրի՝ Մ. Դարնօնրն սաղ թարաֆընտա վէ պուտլարընը գարշըլարընտա տախի Ֆրանսա ըէհսը վիւքէլասը Մ. Թիրար իլէ Իրան սէֆիրի Նազար ադա օթուրմըշլար տըր։

Եօլա չրգըլտրգտա, էհալի՝ Ֆրանսա վիւքէլասընը վէ Իրան բրէնալէրինի տախի ալգրչլամըշ տըր։ Ալայ՝ հավր վէ Թրանչէ վէ Ռօսալ սօգագլարընտան վէ Գանգօրտիա մէյտանընտան կէչիպ Շանգ-Էլիզէյէ կէլմիշ տիր։

Կիւզերկեահը Շահիտէ պուլունան խանէլէրին բէնչէրէլերի սէյիրճիլէր իլէ տօլու իտի։

Շահ հազրէթլէրի՝ Գօբէրնիկ սօգաղընտա արապատան էնտիկի սըրատա ասքէրի մուզիդասը Իրան մարշընը չալմըշ տըր։

Շահ՝ Գօբէրնիկ սօգաղընտա քէնտիսինէ թախսիս գրլընան գանաղրն սալօնընա չրգըպ, էֆրաքընտա պուլընան մէմուրլար վէ խուսուսա Բարիզ չէհրի ամէլիյաթ միւտիրի Մ. Ալֆան՝ բէհսը ճիւմհուր թարաֆընտան Շահա թագտիմ գրլընմըշ տըր։

Մ. Դարնօ՝ 15 տագիգատան սօնրա լանտօ արապասընա բաքիպէն ավտէթ էյլէմիշ, վէ պու սրրատա ասքէրի մուզիգասը Ֆրանսըդ մարշընը թէրէննիւմ իմմիշ տիր։

Եարբմ սաաթ սօնրա Շահ՝ բէրլիգագաթընտա Ֆրանսանրն թէկէրան սէֆիրի Մ. Տրպալօա վէ տէվլէթը Իրանիէնին Բարիզ սէֆիրի Նազար ադա պուլընտրգլարը հալտէ Մ. Դարնօյա իատէի զիյարէթ էյլէմիշ տիր։

Բէհսը ճիւմհուր՝ Շահ հազրէթլէրինէ էլիզէ սէրայը նէրտիվէնինին պաշընտա իսթիգպալ էյլէմիշ, վէ միւշարէլէյհ իլէ պէրապէր վիւքէլանրն պուլընտրգլարը պէօյիւք սալօնա կիմմիշ տիր։ Միւլագաթը մէգքիւրէսէն 10 տագիգա սօնրա Շահ՝ անի թէչրիֆաթլա էլիզէ սէրայընտան քէնտի սէրայընա ավտէթ իմմիշ տիր։

Ֆրանսա տէվլէթինին Իրան իլէ ադը իմթիֆադ թասավվուրը վէ Իրանտա մէնաֆիի մախսուսէսի պուլընմատըը հալտէ, Իրան տէվլէթի Բուսսա իլէ միւնասէպաթը մախսուսէի հէմճիվարիսէ պուլընտրգընտան, Ֆրանսա տէվլէթի տախի չու հալլերէ մէպնի Իրան Շահընա խայլի իհթիրամ կէօսթէրմիշ տիր։

Հավա լաթիֆ օլտրգընտան, Շահընը մայէթինտէ պուլընան զէվաթ՝ Բարիզ սօգագլարընտա կէդմէյէ չը-գըպ հէր քէսին էնգարը տրդաթընը ճէլպ իմմէքտէ իտիլէր։

Եարընը կէճէ Ֆրանսա ըէհսը վիւքէլասը, վէ պիր ագշամ օսնրա տախի Մ. Դարնօ՝ Շահ հազրէթլէրինէ ըէամէն զիյաֆէթ վէրէճէքլէր տիր։

Ճուսատա կէճէսի Շահ հազրէթլէրի՝ սէրկիի ուժումիրի սէյր իտէճէք, վէ սալը ագշամը քէնտիսինէ իքրամէն էվրօբա թէաթրօսընտա իճրաի լուպիյաթ օլընճագ տըր։

Բարիզտէ պուլունան սիֆէրաի էճնէպիյէ՝ կէչէն չարշէնպէհ (Ինիւ էլպիսէի ըէսմիյէլերինի լապես օլտրգլարը հալտէ Շահ հազրէթլէրի-նին Գօբէրնիկ սօգաղընտաքի տախ-ըէսինէ պէլազիսէ, թէչրիֆաթը խարիճիյէ Նազրը գօնթ Ֆօրէմսօն իլէ Իրան սէֆիրի Նազար ադա թարաֆընտան գապուլ օլընարագ Շահրն զիյարէթ սալօնընա կէօթիւրիւրիշլէր տիր։

Պիզ ադ սօնրա Շահ՝ մէգքիւր սալօնա տուլիուլ իմմիշ, վէ գօնթ Ֆորէմսօն՝ սիֆէրաի էճնէպիյէյի միւշարէլէյհէ թագտիմ իմմիշէ, Շահ՝ ճիւմէսիյլէ տէ այրը այրը միւլագաթ վէ թալիթիֆ էյլէմիշ տիր։

Ինչու ըէսմին խիթամընտան սօնրա Շահ հազրէթլէրի՝ սէրկիի ուժումի տարէրսինէ ազիմէթ իտէրէք, սէրկինին գարուսընտա սէրկի միւտիրը ուժումիսի Մ. Ղէրժէ իլէ ըէֆիդէրի Մ. Ալֆան վէ Մ. Կրիզօն վէ սաիր պազը մէմուրին թարաֆընտան իսթիգպալ օլընմըշ տըր։

Իրան Շահը՝ պիր միւտտէթ սէրկիի թամաչա իմթիրքտէն սօնրա էյֆէլ գուլէսինէ տօղրու կիմմիշ, վէ ֆագաթ եօգարը չրգմալրպ, անճագ զիյարէթճիլէրի եօգարըյա չրգարմայա մախսուս օլան մաքինալարը սէյր ու թամաչա էյլէմիշ տիր։ Գունտան սօնրա սէրկիի զիյարէթէ տէվամ օլընարագ Շահ հազրէթլէրի՝ Պէլճիգա էլսաս թիւճաղլարընընն պիրինէն 32000 ֆրանգա պիր էլ-մաս ոսթրն ալմըշ տըր։

* * *

Բարիզտէ Շահ հազրէթլէրինէ իքրամէն քէշիտսի մուգաբրէր օլան ըէսմի զիյաֆէթլէրտէն պիրինճիսի՝ կէչէն բէնճէնպիհ ագշամը թիճարէթ նէզարէթի տարիբսինտէ չէքիլմիշ, վէ պունտա Ֆրանսա վիւքէլասը իլէ սաիր պազը բիճաղ հազը պուլունմըշ տըր։

Թասատան սօնրա հազրրուն արասընտա պուլընան Սէնէկալ գրալը՝ Շահրն նազարը տրգագաթընը ճէլպ իմմէքտէ, քէնտիսիլէ միւլագաթ իմմիշ վէ տահա զիյատէ գօնուշ-մագ իչին էրմէսի կէլն քէնտի տարիբսինէ կէլմէսինի ըէճա իմմիշ օլմագա, գրալը միւշարէլէյհ՝ էրթէսի կիւնիւ Գօբէրնիկ սօգաղընտա Շահրն տարիբսինէ ազիմէթ էյլէմիշ վէ տէրհալ Շահրն նէգտինէ կէօթիւրիւրիշ տիր։ Սէնէկալ գրալընընն ըէհսը վիւքէլասը՝ պաշընա հասրը պիր շարգա, վէ տիկէր մէմուրլարը ֆէս կիրիշէր տիր։

Շահ հազրէթլէրի՝ եարբմ սաաթ գատար Սէնէկալ գրալը իլէ միւլագաթ իտուպ սէմարքինին ահվալի հագգընտա մալիմամի թալպ էյլէմիշ տիր։ Խնամի միւֆարէգաթլարընտա Շահ՝ գրալրն ֆօթօկրաֆ ըէսմինի թալպ իմմիշ, վէ գրալը միւշարէլէյհ տախի տարիբսինէ կիտէր կիմմէզ կէօնտէրէճէյինի սէօյլէմիշ տիր։

Մարթ՝ պիր էնտիէ իլէ։—Բարիզտէն մեւֆարէգաթ մը իտէրսինիզ։ . . .

Ծագ.—Էվէթ, վէ եալընը Բարիզտէն տէյիլ, թէքմիլ Ֆրանսատան . . .

Մարթ.—Զօ՞գ պիր զէման իչուն մը։

Ծագ.—Շիւսկէհիզ մուէպպէտէն.—տէտիքտէ, էօքսիւզ գըզ էօլիւ կիպի սաբ սարը քէսիլտի վէ սալընըզ եէրէ տիւշմէսինէ բամագ գալտը։

Ծագ Լակարա՝ գըզընն աբ աշքեար կէօրիւնէն թէյլաշ ու հէյէճանընընն սէպէ-պը ասլիսինի անլայտայըզ պաչգա պիր սէպէպէ հավլ իլէ, Մարթ՝ վալիտէսինին էսնամ վէֆաթընտա օլտուղը կիպի եէնիտէն պու ալէմտէ եարա եալընը եիւզ իւսթիւ գարմգատան գօրգույօր տէյու զանն իտէրէք, պիր սէտաի լէթաֆէթին-թիմա իլէ վէ քէլիմաթը միւլթէֆիթանէ իլէ։

—Ա՛, գօրգմայընը, սէվկիւլիւմ Մարթ . . . Հէր նէ օլուրսա օլսուն, սիզ պէնտէն այրըլմայաճագսընը . . . վէ . . . քիմ պիլիր իսթիգպալինիզ նէ՞ օլաճագ . . . Իլէրուտէ պունընն իւզերինէ սէօյլէյիրիզ . . .

Մարթ իչիմէյօր իտի . . . տէյնէմէյօր իտի . . .

Մէրգուսէնին տիւշիւնճէսի անճագ վէ անճագ Բարիզտէն վէ Ֆրանսատան չը-գըլըպ կիտիլէճէկի մատտէսի իւզերինտէ օլուպ, պունտան՝ չօգ գօրգույօր իտի, զիրա օ զէման, ճան ու կէօնիւլտէն սէվմէքտէ օլտուղը օ եապանընը մէյտանը պիր տահա կէօրմէք իւմիտի պիւսպիւթին մահվ օլաճագտը։

Էկէր պու հալ վագը օլսա իտի, գալպի միւնքէսիր օլարագ, քէնտիսինէ տէ էօմէքտէն պաչգա պիր էյ գալմայաճագ իտի։

Ծագ.—Արթըզ միւսթէրիհ օլտուղը, նալը գըզ . . . կիտինիզ հազրրանը-ընը . . . պէն սիզի պէքլէրիմ . . .

Մարթ՝ իթաաթ իմմէքտէն զիյատ, հէյէճանընը, մէյտանսկէթինի վէ կէօզ եաշլարընը կիզլէմէք իչուն սէրիան չէքիլտի կիմտի։

Մատամազէլ Մարթ՝ օտաընա վարարգտա, տիզ իւսթիւ կէլիպ հէօնքիւր հէօնքիւր աղլամաղա պաչլատը վէ շու ֆէրեատ ու ֆիրան արասընտա քէնտի քէնտինէ տէտի։

—Եա՛ սէվկիւլիւ վալիտէֆիկիմ, մուզտարըպ օլմագ իչի՞ն մը պէնի տիւնեայէ կէթիրմիշսին։

«Պէն սէնի ճան ու տիլտէն սէվէր իտիմ, ճէնապը Հագգ սէնի եանընա չաղրարագ պէնիմ էն պիրինճի վէ էն պէօյիւք սաաատէթիմի էլիմտէն ալը։

«Պու կիւնքի կիւն գալպիմ պաղգասընա մախ օլմուշ [ըը . . . գալպիմտէ սանա օլան մուհապպէթիմէ միւշահիտ պիր մուհապպէթ հասրլ օլմուշ օլուպ, իչ-թէ պու մուհապպէթ տէ պանա պիր էյմը ճէտիա հազրրլայօր . . .

«Պանա պիր նասիհաթ վէր, սէվկիւլիւ վալիտէֆիկիմ . . . իւմիտիմ եալընը-ընը սէնէ տիր, էլպէթթէ ախրէթտէն պէնի կէօզէթիյօրսը . . .

«Տիւն թէսատիֆէն գարշըսա չըգան պու եապանընը տէլիգանլըը սէվկիյ-ըմ, լաքին քիմ օլտուղընը պիլմէյօրըմ . . . Պանա էօյլէ կէլիյօր քի, էկեր քէն-տիսինի պիր տահա կէօրմէյէճէք օլուր իտի, պու տիւնեատա արթըզ պէնիմ հիչ սաատէթիմ գալմայաճագ տըր . . . անըն իսքեան իթտիկի մէմլէքէթի թէրք իտուպ կիթմէք լազըմ տըր . . . ըուհըմ մուէպպէտէն անըն ըուհընա մէրպութ օլտուղընը վէ քէնտի հայաթը պէնիմ հայաթըմ օլտուղընը քէնտիսինէ սէօյլէմէք-սիզին պուրատան չէքիլիպ կիթմէքլիկիմ լազըմ տըր էյ։

«Ա՛հ, սէվկիւլիւ վալիտէֆիկիմ, պու նէ՛ գատար մուզտարըպ օլույորսունզ . . . եարտրմ էթ պանա . . . թէսէլլի էթ պէնի։»

Մարթ պիր չօգ ազալարպ տուվա իթտի, պատէհու քէնտիսինէ էօյլէ կէլտի քի, ուզագտան զարիպ պիր սէտա քէնտիսինի ջաղրըյօր վէ քէնտիսինէ իլիմա կիպի պիր էյ վերիյօր իտի։

Էօքսիւզ գըզ՝ ճան ալարագ եօգարը գալգտը վէ կէօզլէրինի սիլէրէք-ոէտի։

—Սէսինի իչիթտիմ, սէվկիւլիւ վալիտէմ, ճէնապը Հագգ պէնա ճէպպա ճէպպա վեր-մէքլիկինի սանա միւսաատ իթմիշ տիր . . . պանա գուվվէթ վէ ճէսարէթ վեր-տին . . . Պէնի կէօզէթտիկինի պիլիրիմ, էմնիյէթիմ վար տըր։

Էօքսիւզ գըզ՝ պէօյլէճէ սէօյլէնտիքտէն սօնրա սէրիան սանրզրընը հագգը-լարը, իւսթիւնիւ կիչինտի վէ աչարը էնտի։

Տօգթօր Թօմքսը՝ ինչաաթ միւլթէզիմի իլէ գօնուշըյօր իտի։

Կէնճ գըզ՝ միւքեալէմէի մէգքիւրէնին չու ֆգրասընը ֆչիթտի։

Տօգթօր Թօմքսը.—Տիմէք պու ագշամ հէքսի թէքմիլ օլմագ . . .

Միւլթէզիմ.—Էվէթ, էֆէնտիմ . . . եալընը իքի գաթը գարուլարը վաղ օլընմասը վէ մօլօպարը գալտրրըլմասը գալը։

Տօգթ. Թօմքսը.—Ինչաաթ թէքմիլ օլմագտան էվվէլ սայֆիյէտէն կիթմէմէ-նիզի ըէճա իտէրիմ . . . Սիզէ սէօյլէտիկիմ սէյահաթ իչուն եարբն հարէքէթ իթ-մէք նէյէթինտէյիմ . . . Պու ագշամ սաաթ ալթը բատտէլէրինտէ արապաճըմ կէլիպ պուրատան պիր թագըմ էշա տոպ իտէճէք. անախթարլարը օնա թէսլիմ իտինիզ։

(Ցեղ.)

ՄԷՔԱԵԹԻՊ
ԻԶՄԻՐ

Տէրճի զրմընտա Իզմիրտէն յուլիս 16 թարիխիլէ մաթպասրզա եազըլան պիր մէքթուպ տըր։

Խմբագրապետ Տէր,

Մեր երեսփոխանութիւնը առ այժմ աւելի դրամական խնդիրներով զբաղեալ է, քան թէ առաջնորդական խնդրով. ցարդ չը յաջողելով վերջապէս կազմել Տնտեսական խորհուրդ մը, ելեւմտացոյցի առժամեայ մասնաժողով մը ընտրած է, պաշտօն տալով անոր քննել հրաժարեալ Տնտեսական խորհրդոյ —որու նմանը շատ պիտի փնտռեն Իզմիրցիք— երկամեայ գործառնութիւնը եւ պատրաստել 1889-1890 տարեշրջանի պիւտճէն։ Կը լսենք թէ յանձնաժողովը կատարած է իր պաշտօնը ու երեսփոխանական վաղուան նիստին պիտի ներկայէ իր պատրաստած ելեւմտացոյցը, որ բաւական կը տարբերի, կըսեն, բարեկարգութեան այն ցնորական ծրագրէն, որ ամիսներ առաջ հրատարակուեցաւ մեր երեսփոխանութեան յառաջդիմական կուսակցութեան —ատանկ բաներ մենք ալ ունինք— կողմէ։

Այդ ելեւմտացոյցի եթէ ոչ մերժուելուն դէմ ի հիմանց բարեփոխուելուն տարակոյս չունենալով՝ այժմէն այդ մասին աւելի երկար գրելու հարկ չենք տեսներ. սակայն եթէ երբէք նոյնութեամբ ընդունուի մեր երեսփոխանութենէն՝ այն ժամանակ Պարոնեանի գրչին արժանի ծիծաղաշարժ հաշիւներ ունինք պարզել ճերէոէի պատուարժան ընթերցողաց։

* * *

Հակա-Մաժարեաններուն աչքը լոյս։ Իզմիրի երկաթ. վարժարանաց բաղմավաստակ տնօրէնն վերջապէս հրաժարեցաւ կամ հրաժարեցուցեցաւ իր պաշտօնէն, որու մէջ փայլեցաւ գրեթէ քառորդ դարէ ի վեր՝ բարձրացնելով դպրոցները ժամանակիս պահանջմանց եւ դպրոցական գործին յատկացուած նիւթական միջոցներուն համապատասխան դիրքի մը։

Բայց ոմանք այդ դիրքը շատ ցած կը գտնեն, բաղդատմամբ անուշտ այն երանելի օրերուն՝ ուր վարժարանները հազիւ ազատած Սարմոսի եւ Նարեկի տիրապետութենէն՝ կը մատնուէին նորանոր անկարգութեանց, վարժապետաց՝ ամիսներով ամսական չը կընալ առնելուն, եւ աշակերտաց՝ Հոգաբարձուներու քթին տակ իրենց վարժապետներն անպատիժ ծեծել կարենալուն հետեւանօք։

Եւ որովհետեւ Մաժարեաի երկրատեւ պաշտօնավարութիւնը զերծ մը նացած էր այդ տեսակ խայտառակութիւններէ եւ յաջղած էր իւրովանն օգտակար հանդիսանալ մտաւորական բարոյական զարգացման գործին՝ ազգային տիրող ընդհանուր քաղաքականութենէն չեղած չը լինելու համար՝ հարկ անհրաժեշտ էր ապերախտութեան փայլուն ցոյց մը ընել Մաժարեան էֆէնտիին, ի փոխարէն իր այնքան ծառայութեանց։

Մաժարեան կը հեռանայ Ազգ. վարժարաններէն՝ իր պարտքը խղճի մտօք կատարած մարդու մը ներքին գոհունակութեամբ, եւ եթէ ունի ցաւ մը, այն ալ սա է անշուշտ որ հասուցած է ապաշնորհ աշակերտ մ'որ այսօր իրեն դէմ գործուած թշնամութեանց եւ ապերախտութեանց գլխաւոր շարժիչն ու կազմակերպողն է։

Գալով մեր վարժարաններուն՝ տարակոյս չըկայ որ ատոնք ասկէ վերջը ցատկելով պիտի յառաջդիմեն, շնորհիւ մեր Ուսումն. խորհրդոյ այն անդամոց՝ որ իրենց հանրական եւ անհատական անբասիր կեանքով, իրենց մտաւորական զարգացումով եւ մանաւանդ իրենց բարոյական կատարելութեամբ չնաչխարհիկ օրինակներ պիտի լինին երկսեռ վարժարանաց աշակերտներուն։

Վաղինակ

ՍԻՎԱՍ

Շէհրը մէգքիւրտէն յուլիս 8 թարիխիլէ մաթպասրզա եազըլան պիր մէքթուպ տըր։

Ամսոյս 2ի արշալոյսի ժամանակ յեղակարծ հրդեհ մը՝ որոյ պատճառ գողութիւն կամ նախանձ կը կարծուի լինել, երկու ժամուան մէջ ի մոխիր դարձուց տեղւոյս պատուաւոր վաճառականներէն Մեծ. Եէքերճի Գալուստ էֆ.ի (Ցերայապեան) մթերանոցը, որմէ բան մ'ապատել կարելի չեղաւ։

Հրդեհն շնորհիւ աշալուրջ ջանից բարեբաղդաբար շրջակայքն չը վնասեց։

Գալուստ էֆ.ի կեանքը ու գործունէութիւնն առեւտրոց մէջ օրինակելի ըլլալու չափ լրջութեամբ և ուղղութեամբ փայլած էին։

Ցոյժ աղբատ յարկի մը տակ 1848ին ծնած և հազիւ 9 տարեկան եղած ատեն՝ օրագահիկը հարթայիելու համար ծնողաց կողմէն դպրոցէ հանուելով, երեք տարւոյ չափ իբր փերեզակ մերձակայ գիւղեր կ'երթեւեկէ, երբ քաղաքիս երեւելիներէն մին տեսնելով նորա գործօն և աշխոյժ հանգամանքը իւր քով զնա կ'աշակերտէ։ Գալուստ էֆ. շուրջ երկու տարի ծառայելով 1000 դահեկանի վաստակ մը իբր դրամագլուխ ի ձեռին՝ առանձին կրպակ կը բանայ և շուրջ 28 տարիներէ ի վեր յոգնաշատ շրջան մը բոլորելով կը յաջողի առաջնակարգ վաճառականի մը դեր ստանձնել բաւականաչափ դրամագլխոյ մը տէր լինելով։

Այնքան եղական դիրք մը ունեցաւ մինչ զի կրցաւ գոհ ընել իւր բոլոր յաճախորդներն ի մասին գրպրոցական, գրական և պետական հաստոյ գրանց, նկարչական և ներկարարութեան առարկային, ճարտարապետական և ատաղձագործական ամենակերպ գործեաց, բժշկական դեղօրիից, քիմիական հեղուկներու, այլ և այլ ժամացոյցներու, յախճապակեայ բազմաձեւ անօթներու, ընտրելագոյն համեմներու և ոգելից ըմպելեաց, հնագիտական (ԱՐԻԷՔ) հազուագիւտ հաւաքածոյից, ի մի բան Ասիական և Եւրոպական այլ և այլ ճաշակաւոր կահուց և կալասեաց։

Գալուստ էֆ. իւր գործառնութեանց մէջ չունէր չիոմութիւն, նաբան ամենայնի կը գոհացուներ իւր յաճախորդներն և յաչս հասարակութեան նախանձելի եղած էր և օգտակար։

Ի տես իւր այրացաւեր մթերանոցին՝ որ զարմանալին է՝ անվրդով մնաց և բարոյապէս փայլեցաւ իբրեւ աննկուն մարդ. փորձանաց առջեւ։

Ցաջողութիւնն մարդուս մենաշնորհն չէ, ինչպէս նաեւ ձախորդութիւնն, մարդուս փորձանաց բովէն անցնիլ պէտք է, այլ երանի նմա, որ գիտէ տոկալ փորձանաց, և յաջթութեան պահն առնուլ։

Արդարեւ վստահ եմք թէ Գալուստ էֆ. պիտի յաջողի վերաբանալ իւր մթերանոցը, քանի որ իւր վարկն երբէք ջնասուած չէ, և նաեւ զրոց հետ յարաբերութեան մտած էր, պիտի շարունակեն անշուշտ իրենց գործողութիւններն ապահովապէս, եւ Սեբաստացի հայն ուրախ պիտի լինի տեսնելով իւր ինքնօգնութեամբ երբեմն յաջողուած գաւակին վերակենդանութիւնն առեւտրական աշխարհին մէջ, որոյ հանար բարեմաղթու եմ իբրեւ մին ի յետինս իւր համակրողաց և բարեկամաց։

* * *

Քաղաքէս 8 ժամ հեռի ի հարաւակողմն Թօնուզ գաւառակի գիւղերէն Փամբուին գիւղացի Գրիգոր Պարտախճեան ի հասակի 43 կապանուի վզէն ընդ ծոծրակն գնտակահար լինելով։

Ոճրագործաց մին ձերբակալուելով կը բերուի ատ և կը բանտարկուի։

Սպանելոյն դիակը ատ բերուելով երեկ յետ քնութեան կը թաղուի։

* * *

Քաղաքիս Գեր. Սրբազան Առաջնորդն տակաւին ի Շապին Գարահիսար կը գտնուի, և զարմանալին այս է որ մինչ ատ բարոյական չենքեր փլչելու վրայ են, կը մնայ անդ անտարբեր, զբաղելով անդ նիւթական չենքերու կառուցման առարկութեամբ, որը թէ իւր պարտաւորութենէն և թէ պաշտօնէն դուրս է։

Կը յուսամք թէ Ազգ. Պատրիարքարանն ինչպէս առնելով Սեբաստոյ պէս բազմահայ վիճակի մը արդի անկերպարան և խղճալի կացութիւնն, հարկ եղած տնօրինութիւնն կը ձեռնարկէ ընդ հուպ։

Տէր, խնդրեմք որ հաճիք հրատարակել սոյն այս գրութիւն, որով չը-նորհաւարտ պիտի թողուք Սեբաստացի հայն, որ միշտ համակրած է Ձեր պատուական ազգօգուտ ուղղութեանը։

Մնամք յարգանօք
ՎԱՀԷ

---

(161)

ԳԸԶԸԼ ՎԱՍԻՅԷԹՆԱՄԷ

ՄԻՒԼԼԻՅԻ
ԳԶԱՆԴԻ ՏԷ ՄՕՆԹԷՐԼԷ

ՄԻԻԹԷՐՃԻՄԻ
ՏԻԳՐԱՆ ԱԳԱՄԵԱՆ

Ծագ.—Քիմի՞ն ուժուրընտա . . . Դալպակաթ սիզին տէյիլ եա՛, քէնտիսինին տիր . . . Պիր մուհարէպէ մէյտանընտա մէճրուհլարը խասթասանէյէ կէօնտէրմէյէ պագըլը, անլէր հագգընտա պաչգա պիր չէյ տիւշունիրմէզ։ Գու մէճրուհլարը եարալայանլարընը հիչ պիր վիճատն բահաթսըզլըը օլամագ . . . Իօմիւր՝ պիր մէյտանը մուհարէպէ տահա սէօյլէյիմ, Ֆընտրգճըլրգ խանինիզ, էն սէլամէթ թարիզ պու տը . . . Իչթէ սիզէ սէօյլէյէճէյիմ պունլար իտի, սէվկիւլիւ Մարթ . . . գանընմ ֆիքրիմի անլատընը։

Մարթ.—Էվէթ, Տօգթօր էֆէնտի։

Ծագ.—Էյ նասիհաթլարըմա իթտաթ խտէճէ՞քմիսինիզ . . .

Մարթ.—Էլիմտէն կէլտիկի գատար նասիհաթլարընընը իմրա խտէճէյիմ . . .

Ծագ.—Պունընլա պէրապէր մէմուլ խտէրիմ քի, սիզէ հէվալէ իթտիկիմ պու վազիֆէ ուզուն միւտտէթ սիրմէյէճէք տիր, պէյքի պէօյլէ պիր վազիֆէնին իճրասընա տա մէճպուր օլմայաճագսընը։ . . . Գու խուսուս պունտան պիր գաչ կիւնէ գատար զուհուրը մէյհուզ օլան պազը վուգուաթա պագար . . . Իհթիմալ քի եագընտա հալ ու ահվալիմտէ պէօյիւք պիր թէպէտտիւլ մուգու պուլուր տա չիմտիքի սիլէմիւմէ թէսավվուրաթըմ կէրի պըրագըլը . . . Օ զէման Միրօմէսնիլ սօգաղընտաքի գօնագտա իգամէթ խտէճէք եէրտէ Բարիզտէն թէպաիւտ վէ միւֆարէգաթ խտէրիմ . . .

Մարթ՝ պիր էնտիէ իլէ։—Բարիզտէն մեւֆարէգաթ մը խտէրսինիզ . . .

Ծագ.—Էվէթ, վէ եալընը Բարիզտէն տէյիլ, թէքմիլ Ֆրանսատան . . .

Մարթ.—Զօ՞գ պիր զէման իչուն մը։

Ծագ.—Շիւսկէհիզ մուէպպէտէն.—տէտիքտէ, էօքսիւզ գըզ էօլիւ կիպի սաբ սարը քէսիլտի վէ սալընըզ եէրէ տիւշմէսինէ բամագ գալտը։

Ծագ Լակարա՝ գըզընն աբ աշքեար կէօրիւնէն թէյլաշ ու հէյէճանընընն սէպէ-պը ասլիսինի անլայտայըզ պաչգա պիր սէպէպէ հավլ իլէ, Մարթ՝ վալիտէսինին էսնամ վէֆաթընտա օլտուղը կիպի եէնիտէն պու ալէմտէ եարա եալընը եիւզ իւսթիւ գարմգատան գօրգույօր տէյու զանն իտէրէք, պիր սէտաի լէթաֆէթին-թիմա իլէ վէ քէլիմաթը միւլթէֆիթանէ իլէ։

—Ա՛, գօրգմայընը, սէվկիւլիւմ Մարթ . . . Հէր նէ օլուրսա օլսուն, սիզ պէնտէն այրըլմայաճագսընը . . . վէ . . . քիմ պիլիր իսթիգպալինիզ նէ՞ օլաճագ . . . Իլէրուտէ պունընն իւզերինէ սէօյլէյիրիզ . . .

Մարթ իչիմէյօր իտի . . . տէյնէմէյօր իտի . . .

Մէրգուսէնին տիւշիւնճէսի անճագ վէ անճագ Բարիզտէն վէ Ֆրանսատան չը-գըլըպ կիտիլէճէկի մատտէսի իւզերինտէ օլուպ, պունտան՝ չօգ գօրգույօր իտի, զիրա օ զէման, ճան ու կէօնիւլտէն սէվմէքտէ օլտուղը օ եապանընը մէյտանը պիր տահա կէօրմէք իւմիտի պիւսպիւթին մահվ օլաճագտը։

Էկէր պու հալ վագը օլսա իտի, գալպի միւնքէսիր օլարագ, քէնտիսինէ տէ էօմէքտէն պաչգա պիր էյ գալմայաճագ իտի։

Ծագ.—Արթըզ միւսթէրիհ օլտուղընը, նալը գըզ . . . կիտինիզ հազրրանը-ընը . . . պէն սիզի պէքլէրիմ . . .

Մարթ՝ իթաաթ իմմէքտէն զիյատ, հէյէճանընը, մէյտանսկէթինի վէ կէօզ եաշլարընը կիզլէմէք իչուն սէրիան չէքիլտի կիմտի։

Մատամազէլ Մարթ՝ օտաընա վարարգտա, տիզ իւսթիւ կէլիպ հէօնքիւր հէօնքիւր աղլամաղա պաչլատը վէ շու ֆէրեատ ու ֆիրան արասընտա քէնտի քէնտինէ տէտի։

—Եա՛ սէվկիւլիւ վալիտէֆիկիմ, մուզտարըպ օլմագ իչի՞ն մը պէնի տիւնեայէ կէթիրմիշսին։

«Պէն սէնի ճան ու տիլտէն սէվէր իտիմ, ճէնապը Հագգ սէնի եանընա չաղրարագ պէնիմ էն պիրինճի վէ էն պէօյիւք սաաատէթիմի էլիմտէն ալը։

«Պու կիւնքի կիւն գալպիմ պաղգասընա մախ օլմուշ [ըը . . . գալպիմտէ սանա օլան մուհապպէթիմէ միւշահիտ պիր մուհապպէթ հասրլ օլմուշ օլուպ, իչ-թէ պու մուհապպէթ տէ պանա պիր էյմը ճէտիա հազրրլայօր . . .

«Պանա պիր նասիհաթ վէր, սէվկիւլիւ վալիտէֆիկիմ . . . իւմիտիմ եալընը-ընը սէնէ տիր, էլպէթթէ ախրէթտէն պէնի կէօզէթիյօրսը . . .

«Տիւն թէսատիֆէն գարշըսա չըգան պու եապանընը տէլիգանլըը սէվկիյ-ըմ, լաքին քիմ օլտուղընը պիլմէյօրըմ . . . Պանա էօյլէ կէլիյօր քի, էկեր քէն-տիսինի պիր տահա կէօրմէյէճէք օլուր իտի, պու տիւնեատա արթըզ պէնիմ հիչ սաատէթիմ գալմայաճագ տըր . . . անըն իսքեան իթտիկի մէմլէքէթի թէրք իտուպ կիթմէք լազըմ տըր . . . ըուհըմ մուէպպէտէն անըն ըուհընա մէրպութ օլտուղընը վէ քէնտի հայաթը պէնիմ հայաթըմ օլտուղընը քէնտիսինէ սէօյլէմէք-սիզին պուրատան չէքիլիպ կիթմէքլիկիմ լազըմ տըր էյ։

«Ա՛հ, սէվկիւլիւ վալիտէֆիկիմ, պու նէ՛ գատար մուզտարըպ օլույորսունզ . . . եարտրմ էթ պանա . . . թէսէլլի էթ պէնի։»

Մարթ պիր չօգ ազալարպ տուվա իթտի, պատէհու քէնտիսինէ էօյլէ կէլտի քի, ուզագտան զարիպ պիր սէտա քէնտիսինի ջաղրըյօր վէ քէնտիսինէ իլիմա կիպի պիր էյ վերիյօր իտի։

Էօքսիւզ գըզ՝ ճան ալարագ եօգարը գալգտը վէ կէօզէրինի սիլէրէք-ոէտի։

—Սէսին

ԷՍԿԻ ՇԷՀԻՐ

Տէրճի զանազնտա մարդասիրզա կէօնտրիէն պիր մէքթուպ տբր.

Միւէլիֆ էֆէնտի,

Զիւրտէ մուհարբէր վաքագի ա-ճիզանէմին ճէրիտէի ֆէրիւէնիդին պիր քէօշէսինէ գապուլիլէ նէշրինէ հիմմէթ պուլբմանըզ թէսէնի օ-լունուր.

Ճէնապը Հագ՝ մահզա պկճիւմէ թէպաամ սատրգաի Շահանէլէրինին իզտիսարը մէնաֆի վէ սաատէթ վէ սերվէթը հալէքինին իսթիքմալի ի-չին եաբատրմբզ վէ ախասը մէ-գասիտ վէ նիյաթը հազրէթը Շէհ-րիյարիլէրի թէվֆիի տարիէի թիճա-քէթ վէ ումուրը նաֆիսանա մաա-թուֆ վէ մասրուֆ պուլբմբզ օլան վէլիլինիյմէթը պիմմնէթիմիզ Բատի-շահըմզը էֆէնտիմիզ հազրէթէլէրինի իլա ախիր իւտուէվրան սերրը ա-բաի չէվքէթ ու չան պուլբրբրն-ամին.

Էսքիշէհիր խանէտանը վէ Թիւճ-ճարանը միթէպէրանընտան վէ Թէ-պաամի տէվլէթը Ագիյէտին Իսքէն տէրեան Սահակ աղա՝ չէնտ սէնէ-լերտէն պէրու շէհրը մէզքիւրտ թիֆթիք վէ աֆիոն էմթաասընընը խարճէ իթրաճը ումուրը թիճճա-ռիյէսիլէ մէշղուլ պուլբմաղա, միք-ու միլլէթէ խրատմէթը ադիմտէ պու-լբնմբզ տբր. Նէօլդէ քի, թիֆթիք վէ աֆիոն կիպի էմթաանընն թիճարէթ նօգթաի նազարընտան նէ տէրէճէ-լերէ գաատր էհէմմիյէթի հայիզ օլ-տրը թարիֆտէն միսթաղնի իքէն, պունտան չէնտ սէնէ ապտէմմահ-ալը մէգքիւր էհալիսինճէ պու միսիլ-լու պիր թիճարէթը միհիմմէնին ասլա էսէրի օլմատրը հալտէ մահզա մուսմիլէյհ Սահակ աղանընն մէսաի վէ իգտամաթը լաթուհսասը իլէ չէհրը մէզքիւր էլէէվմ ատէթ թիֆ-թիք վէ աֆիոն թիճարէթկեահը հա-լինէ իքիրաղ օլընմբզ տբր. Վէ պու-իսէ Վէլիլինիյմէթը պիմմնէթիմիզ վէ Շէհինշահը մէլէքխուլէթի էֆէնտիմիզ հազրէթլէրինին լէյլ ու նիհար հէր սընրք թէպաամ Միւլքտարիլէրինին իսթիրահաթը վէ ումուրը մէմուրէ-լերինէ ահտ օլան հէր տիւրլիւ թէս հիլաթը մուճիպ օլաճագ իրատաթը Սէնիյէլէրի սայէսինտէ օլտրը. վէ պինաէն ալէյհ մուվաֆֆագիյաթը Շէհրիյարիլէրինտէն մասատատ պու-լընտրը կիւնէշ կիպի մէյտանտա տբր.

Զիւնքի մումիլէյհ Սահակ աղա՝ էհալիի մահալլիէլի պիր թարաֆ-տան աֆիոն զէրինէ վէ թիֆթիք թիճարէթինէ թէշվիգ վէ Լսպաը հուսուլինի թէհիյէ իթտիկի կիպի, թարաֆը տիկերտէն մէմուրիյնը մա-հալլիէ ինտանտէ 8 քէսպ իթտի-կի հիւսնիւ թէվֆճիւհ, նու-ֆուզ ու թէէսիր սայէսինտէ ֆաֆիոն զէրինէ ալշյորբմբզ օլտրընտան, պու եիւզտէն խաղինէի տէվլէթէ վէ հէմ տէֆմէմալիքը մահբուսէվ Շա-հանէյէ խարիճտէն խալլճա բաա-լար կիրսէսինէ քէնտի ազլ ու տիրա-յէթ ու ֆէթանէթիյլէ վաստթա պուլընմբզ տբր. Էսքիշէհիր կիպի պիր մահալին մէվզը վէ թիճարէթի-նին քէսպ իթմիշ օլտրընը պու կիւնբի էհէմմիյէթլի հալի՝ պունտան 20 սէ-նէ ադէտքի՝ հալիլէ մուգայսէ օ-լընտրը թագտիրտ, մումիլէյին զայրէթի իլէ միւտտէթը գալիլէ զար-ֆընտա նէ գաատր թէրաքգը իթ-միշ օլտրընը կիւնէշ կիպի աշքեաբ օլաճագ տբր. Հաթթա իւմրան-բէրվէր Բատիշահըմզը էֆէնտիմիզ հազրէթլէրինին իրատտէ Շահանէէ-րի իլէ Անատօլուտա էնդաբէ տէ-միր եօլընն ումուրը ինշայէսինէ Էսկի շէհրին պիրինճի մէրքեզ իթթի-խազ օլընմասը՝ պու տէտիկիմիզի թաա-տիգ իտէր. Պու կիպի ասհապը տի-բաէթ վէ ֆէթանէթ օլան զէվաթրն թէշվիգի պիր վազիֆէի մուգատտէ-սէ տիր, վէ թէպաաբէրվէր Բատի-շահըմզը էֆէնտիմիզ Ղազի Սուլթան Աբդիւլ Համիտ Խան հազրէթլէրինին ասրը՝ մէհասին հասրը հիւմայունաբ-ընտա չու փազիլէթ հէր կիւն հէր սա-ամթ հիմմը ալիյէլերիլէ մէվզբի իճ-բայէ վազ օլընմագտա օլտրը աշի-քեաբ տբր. Մէբահիմ վէ էլթաֆը նա-միթէնահիի Շէհնշահիլէրինի խր-տէմաթը միւհիմմէսի սէպգաթ իտէն զէվաթ իւզերինէ զիյաի շէմսը մի-նիր միասլի էշիաքաշ իթտիկի կիպի, շէֆազաթ վէ ինայէթը Շէհրիյարի-լերիլէ մուսմիլէյհի տախի թէրֆիի ճաշ վէ գատր իլէ թէշվիգ պու-յուրմագ թազարբուրընա իճթիսար օլունուր.

Վէ էօմրիւմիզ օլտուգճա հիւս-նիւ խրտէմաթը սալթանաթը Սէնի-յէտէ իպբազը սատագաթ վէ խթի-գամէթ մուվաֆֆագիյէթ թէմէն-նասբյա, հէր հալտէ թէզայիւրը էօմր ու իճլալ վէ շէվքէթը հազրէ-թը Շէհնշահի տավաթը մէֆբուդէսի պիխուլուս էլ պալ թէքբար ալէթ-թէքբար պէր էֆիաշթէի պարկեա-հը ճէնապը Բերվէրտիկեար գրլմագ՝ վէրտը զէպանընը օլուզ տբր.

Պէզա Թաբիմ

Սթամպոլ 24 թէմուզ 1889

Ճերէոէէ Շուբէնէ

Պաքատէ միւնտէրիճ մէքթուպտա մակէմմնունիյէ միւթալէա օլընտրը իւզրէ, Անատօլուտա Էսկի շէհրիտէ ումուրը թիճարէթլէ մէշղուլ օլան Իսքէնտերեան Սահակ աղա՝ վաթա-նա օլան համիյէթի սակիպ ասբյա-միւք ու տէվլէթէ իրֆաի խրտէմաթը ազիմէ արդուսընա մէպնի, Էսկի շէհիր էհալիսինէ թիֆթիք եէթիշտիրմէքվէ աֆիոն զէր իթթիրմէք կիպի թէշվի-գաթը իւմրանբէրվէրանէտ պուլը նարագ, իպբազը հայիրէթ էլլէմիշ, վէ հագիգաթէն պու սայէտէ Էսկի շէ-հիրտէ թիֆթիք վէ աֆիոն զրատթ վէ թիճարէթի քէսպը թէրագդի իթմիշ օլտրընտան, էֆէնտիի մումայլէյհին իշպու խրտէմաթը մէպրուբէի վաթանէրվէրանէսի չայանը մէտհ ու սէնա օլտրընը տէրքեաբ տբր.

ԳԻՏԱԿԱՆ

Իշպու մէգալէի ֆէննիյէ Մ. Մօզեան էֆ.-նին էսէրը գալէմի օլուպ, Պէրպէրեան մէքթէպնին շահատէթ-նամէյի գատիմ շակիրտանընտան պուլբնան վէ էլան մուալլիմիք իթ-մէքտէ օլան էֆէնտիի մումայլէյհին՝ արա սբրա կազէթամբզտա պու մի-սիլու մէգալէի ֆէննիյէլէր նէշր ի-տէճէկի՝ պու միւնասէպէթլէ պէյան ու իհթար օլընը.

Էսիսընի նոր ձայնագիրն.—Պ. Կու-նօի կարծիքը.—Ձայնագրով երաժշտու-թիւն.—Ձայնագրին այլ եւ այլ գոր-ծածութիւններն.— Էսիսընի գործա-ռունը.—Հեռաձայնն (Թէլէֆօն) քաղաքաց մէջ.—Հեռաձայնի կեդրոնական գրա-սենեակն ի Փարիզ.—Հեռաձայնն Անգ-լիոյ եւ Պելճիգայի մէջ.

Ձայնագրին վրայ խօսելէ առաջ, հարկ չեմ տեսներ երկարօրէն բա-ցատրելու ձայնի կամ ձայնական ալ-եաց այն հիանալի երեւոյթից վրայ որք գլխաւոր մասն կը կազմեն Էսիս-ընեան գիւտին որոյ մի ճշդրիտ և ամփոփ նկարագրութիւնն պիտի ը-նեմ վերջին ժամանակաց մէջ իւր կատարելագործութիւններն եւս յի-շելով. Ամէնքս ալ գիտեմք որ երա-ժշտութեան մէջ, թրթռանց թիւը մէկ երկվարկեանի մէջ 4000 է. և ե-րաժշտութեան սահմանէն դուրս 40000ի կընայ հասնիլ. աւելցուցէք սորա վրայ կենդանի կամ անկեն-դան, մարդկային կամ անասնական ձայնի անթիւ պատճառներն, սաստ-կութիւնն և դրօշմն, ամէն լեզուի ձայներն եւս ի հաշիւ առնելով, ինչպէս համայն աշխարհի այլ և այլ ժողովրդոց բարբառն, քաղաք-կիրթ և վայրենի երկրաց այլազան լեզուներն, ի մի բան ամէն ձայն որ կարող է տպաւորութիւն մը ձգելու մարդուս ականջին վրայ. Ահա այս ամէն ձայներն կարձանագրուին և կը կրկնուին ամենամեծ ճշտութեամբ մը ձայնագրին (ֆոնոգրաֆ) միջոցաւ.

Նշանաւոր ֆոնոգրաֆիստներէ մին, Պ. Կունօ, գոչած է լսելով ձայնագրէն կրկնեալ Ողջոյն ձեզ, Մ. Մ-ըմ-ն զոր ինք երգած և ձայնագրին արձանա-գրած էր. «Ո՞րքան երջանիկ եմ սխա-լած չը լինելուս համար. Ո՞րքան հա-ւատարիմ է այդ գործին. և ո՞վ կը կատարէ այդ ամէնն. Փարոս, եր-կաթի և կնքամոմի մի քանի փոքրիկ կաղամարներ, և այն ջրջին բաներն որք ըստ երեւոյթի նշանակութիւն իսկ չունին, բայց մտնելով մեծամեծ գիւ-տերու մէջ կը լինին նոցա հոգին և էական մասը.»

Երբ մարդ գործնականապէս ըն-ատանեցայ այդ հրաշալի գործիքին հետ, կը կարծէ զայն հաւասար մարդուն, որովհետեւ այդ գործի-ունի մին այն մեծ ձիրքերէն որով Աստուած մարդկութիւնն օժտած է, և այդ Խօսք է, և ձայնագրին կը-նանք ըսել թէ՝ ուրիշ այլ և այլ տեսակէտներով խօսքէն աւելի վեր է, որովհետեւ կընայ կրկնել, ոչ միայն ամէն լեզուաւ ճառեր, այլ երգն, ամէն երաժշտական գործեաց ձայնն, մինչեւ իսկ ամբողջ օրատորիամը և այլպէս անհունս. Սա եւս ճշմ-արիտ է թէ՝ հակառակ իւր այս հրա-շալի կարողութեան զորս չունի մար-դէն, երեւակայութեան տեսակէտով կը պարտուի անկից.

Ձայնագրին տակաւին իւր մանկու-թեան մէջ է. տասը տարիէ ի վեր ծնած է և այդ ժամանակէն հետէ որչափ անկատարելագործեալ մնա-ցած էր նա. Պ. Էսիսընի զբաղած էր ուրիշ գիւտերով, որոյ կարդէն է հե-ռաձայնն (Թէլէֆօն). Էսիսընի գիւտերն չեն մի թէ՝ էլէքտրական լոյսը, այն փոքրիկ կանթեղն որ այսօր կը սա-րածէ քաղաքակիրթ աշխարհի ամէն երկրաց մէջ իւր բոցագեղ լոյսն. Եւ այն առաջին գործին որուն Էսիսընն տուաւ յոյժ-էէր անուն, ապացոյց թէ՝ խօսքը կրնար արձանագրուիլ և կրկնուիլ ամենայն ճշտութեամբ մեքենական միջոցներով և ամբողջ աշխարհի մէջ անմահացուց իւր հնարչին անունը. հնարիչն յայնժամ երեսուն տարեկան էր.

1887ին, ձայնագրին արդէն իւր անկատարելութեամբն կ'ելրականա-ցնէր բանաստեղծից երազներն, փի-լիսոփայից յոյսերն և ջերմեռանդից գուշակութիւններն. հրաշալի է ար-դարեւ այդ գործին որ նախ անկա-ռեւոր ինչ նկատուած, ի վերջոյ ե-զաւ ընդհանուր զարմացման առար-կայ և ամէն ազգաց գիտուններուն ուշը իւր վրայ դարձուց.

Պ. Էսիսընի երեսի վրայ թողած չէր ձայնագրին որ իւր նախնական ձեւոյն ներքեւ, հետաքրքրութեան առարկայ մ'էր լոկ, քիչ անդամ կրկնելով ձայնն, և այն իսկ հետզ-հետէ տկար. Այդ լքման տասն ա-մաց միջոցին մէջ հնարիչն կը փափ-քէր զբաղիլ իւր գիւտովն. Բայց երկու տարիէ ի վեր լրջօրէն կաշ-խատի. Դեռ անցեալ տարի այնպէս զբաղեալ եաւ թէ՝ ձայնագրին յաջո-ղած էր կրկնելու հաւատարմաբար մարդկային ձայնի այլազան շեշտերն, և Անգլիոյ մէջ ո՞րքան մեծ եղաւ հանդիսականաց տպաւորութիւնն երբ ճշդութեամբ լսեցին ձայնագ-րէն Պ. Էսիսընի բուն ձայնը.

Իրրեւ վերջին կիրառութիւն, և ամենէն աւելի հետաքրքրական, հարկ կը համարիմ նկարագրել ձայ-նագրին հեռախօսին հետ գործա-ծութիւնն.

Նիւ-Եօրքի մէջ երաժշտական հանդէս մը տրուեցաւ և երաժշ-տութիւն լսելի եղաւ Ֆիլատէլֆիոյ մի սրահին մէջ ի ներկայութեան խուռն բազմութեան մը, երկու քա-ղաքաց հեռաւորութիւնն 140 քի-լօմէթր լինելով. Այսպէս Նիւ-Եօր-գի մէջ յառաջ եկած և Ֆիլատէլ-ֆիոյ Ֆրանքլինեան հաստատութեան մէջ լսուած ձայնը յաջորդաբար ան-ցաւ գանազան հինգ օդային խաւերէ, հետեւաբար հինգ անգամ լսելի ե-զաւ. Բաց ատի ձայնն կամ լաւ եւս է ըսել, ձայնական ալիքն, տա-սը տարբեր մարմնոց մէջէն անցաւ առանց խօսելու ապակւոյն, երկա-թին, դէ-ին, կաւիճին, կնքամոմին, ածխոյն, պողպատին և պղնձին ե-լէքտրական հոսանքին վրայ.

Այս փոքր էսիսընի աշխատանոցին ամենաճարտար հրաշափառ միոյն ձեռօք եղաւ. հանդիսականք հի-ացմամբ լսեցին ձայնագրին միջոցաւ հնարչին խօսին, խնդալը, հաղալը, երաժշտական կտորներ, էսիսընի աշխատանոցին այլ և այլ աղմուկներն, որպէս են մուրճին աղմուկն, խար-տոցին ճիչն, գործաւորաց հոսսա-ներն, և այլն.

Աւտարիկ ձայնագրին կատարած գործողութեանց մի ամփոփումն.

1.—Թղթակցութիւն մը կամ գը-րութիւն մը կարելի է հաղորդել հե-ռաւոր պաշտօնէի մը և կամ նոյն օրն Անգլիոյ մէջ տպուածն Ամերի-կայի մէջ տպել.

2.—Ձայնը փոխանցել տալ իւր ճշգագոյն շեշտերովն հանդերձ.

3.—Պետական անձինք, փաստա-բանք, պերճախօսք կրնան ուսում-նասիրել իրենց բանախօսութիւն-ներն, անգնահատելի առաւելու-թիւնն ունենալով նոցա արձանա-գրուիլն տեսնելու. Դերասանք, եր-գիչք կրնան կրկնել իրենց դերերն և ինքնին ուղղել իրենց հնչմունքն ու արտասանութիւններն. խմբագիրք կրնան խօսիլ, փոխանակ գրելու ի-րենց յօդուածներն որք կրնան ուղ-ղակի տպուիլ. Նշանաւոր արանց ձայնը կրնայ յանհունս պահուիլ, ինչպէս նաեւ օրհնասանի մը վեր-ջին ողջոյններն և կամ սիրելւոյ մը բարի բարի խրատներն.

Կրնանք ուրեմն հաստատել, ա-ռանց տարակուսանաց թէ՝ այդ գործին կատարելագործեալ հնար-չին ձեռօք, գործածական է այսօր և կարող մեծամեծ ծառայութիւն-ներ մատուցանելու համար աշխար-հի. Պ. Էսիսընն արդէն մեծ գործա-տուն մը հաստատած է ձայնագրեր պատրաստել տալու համար. Օրը կընայ 200 ձայնագիր պատրաստել. հարիւրաւոր գործաւորներ կը գբա-նուին իւր տրամադրութեան ներքեւ.

Ձայնագրին օգտակարութիւնը կընայ երեւակայուիլ բազում տեսա-կէտներով, թէ՝ իրրեւ զրօսանաց առարկայ և թէ առեւտրոյ մէջ օգ-տակարութիւն ունեցող գործի մը. հաւանականաբար վերջին տեսակէ-տով կոչուած է անգնահատելի ծա-ռայութիւններ մատուցանելու.

Այսքան բաւ համարելով ձայնա-գրին վրայ, անցնինք Էսիսընի մի այլ գիւտին, հեռաձայնին, որոյ հաստատութեանց վրայ պիտի խօ-սինք այս անգամ, այնքան չահեկան և օգտակար՝ մեծ քաղաքաց համար.

Վերջին տարիներս, հեռաձայնա-կան հաստատութիւններն տարօրի-նակ կերպիւ բազմացած են. Եւրո-պոյ մէջ, չկայ քաղաք մը որ չունե-նայ իւր հեռաձայնն և Դաղղիոյ կա-բեւորագոյն քաղաքներն, Լիլ, Լիոն, Մարսիլիա, Նանթ, Լը Հավր և Ֆոր-սա, Բուէն, իւրաքանչիւրն ի սոցա-նէ Փարիզու հետ կցուած է հեռա-ձայնի գծով մը. Քաղաքաց մէջ, բաժանորդք տակաւ առ տակաւ կը բազմանան և մի քանի տարիէն, տուներու մէջ եւս պիտի հաստատու-ին հեռաձայնի գծեր յարկերն ի-բարու հետ հաղորդակցութեան մէջ դնելու համար.

Պ. Ֆիլիկ՝ դարուս ծերունի և մե-ծահամբաւ գիտունը այսպէս կը նը-կարագրէ Փարիզու արդի հեռա-ձայնական հաստատութիւնն.

«Եթէ ուզենք երկու անձեր հա-ղորդակցութեան մէջ դնել, միջոցն դիւրագոյն է. պէտք է երկու հե-ռաձայն, մին փոխանցող, միւսն ըն-դունող և երկու կայարաններն մի-ացնել կղղիացեալ թելով մը. Բայց որպէս զի մասնաւոր անձ մը կարե-նայ հաղորդակցիլ քաղաքի մը մէջ զանազան անձանց հետ, պէտք է թելերն իւր տունէն մեկ-նին իւր թղթակցաց այլ և այլ կա-յարաններն. Բայց անկարելի է այն-քան գծեր ունենալ որքան թղթա-կից կայ. Հեռաձայնի կեդրոնական գրասենեակը (պիւռօ սանդրալ թէ-լէֆոնիք) կուգայ լուծել այս ան-հուն դժուարութիւնն. Բաժանորդն այսու կսկսի խօսել կեդր. կայարա-նին հետ և խնդրել որ զինք հաղոր-

---

(58)

ԵՐԿԱԹԱԳՈՐԾՆ

ՀԵՂԻՆԱԿ

ՊԵՐՈՎԲԻ ԼԻՄՕՆՃԵԱՆ

Վերքը մաքրուելէն և սպեղանին վրան դրուելէն ետեւ հաղարապե-տը գրեթէ հանդարտեցաւ.

Այս հանդարտութեան շնորհալի լռոյն վրայ, կանանոցին մէջ ալ գո-հունակութեան ձայներ բարձրանալ սկսած էին.

Հաղիւ թէ Հայր Ռափիկ իւր սոսկալի գործիները մաքրելով նորէն տուփին մէջ տեղաւորած և տուփն ալ իւր ահագին վերարկուին գրպանը մտցնելով բազմոցին վրայ տեղաւորած էր, բարի հաղարապետն դրե-թէ իւր վերքը բոլորովին մոռնալու մօտ հանգստացած ըլլալով, հրաման ըրաւ որ Մարտիրոս սպասաւորը երկու «նարկիլէ» լեցնելով բերէ, Բէ-ճէպը և միւս սպասաւորն եւս, մէկ մէկ պաշտօն կատարելու համար մի-ևնոյն ատեն դուրս կը ղրկէր.

—Բէճէպ, ըսաւ հաղարապետը, դուն անմիջապէս արքունի նաւարա-նը գնայ, և ի շնորհս Հայր Ռափիկի այն տաղտկացուցիչ վերքէս գրե-թէ բոլորովին ազատած ըլլալս փաշային իմացուր. ինքզինքս հիմա կա-տարելապէս հանդարտ կ'զգամ, և երբ վիրաբոյժ բարեկամս հրաման տայ, և կը յուսամ թէ մէկ քանի օրէն այս հրամանն ալ կուտայ, անմի-ջապէս գալով պաշտօնիս գլուխը անցնելիքս՝ զրուցէ. օ'ն, գնա՛ դու, Բէ-ճէպս, այլ եւս քեզի պէտք չունիմ այսօր. դուն ալ, Շերիֆ աղա, գնա՛ կանանոցի կառքը պատրաստել տուր, և տիկինը ու երկու աղջիկներս քիչ մը պտտեցնելու տար. Թէպէտև օդը ցուրտ է, բայց մէկ քանի վայր-կեան առաջ իմ մասիս կրած սրտի տագնապներնին բոլորովին անցնելու համար թո՛ղ քիչ մը դուրս ելնեն. միայն Մարտիրոսին ըսէք որ մեր քո-վէն չզատուի և պէտք եղած ծառայութիւնն ընէ. օ'ն դուն եւս գնա և մի՛ մոռնար Մարտիրոսին ըսելու որ «նարկիլէ»ները շուտով լեցնէ ու բե-րէ. և կը յուսամ թէ ինձ ալ «նարկիլէ» ծխելու հրաման կուտաք, Հայր Ռափիկ, այնպէս չէ՞, որպէս զի զբօսալի ժամանակ մը անցուցնենք և պա-տերազմին վրայօք ալ քիչ մը խօսինք.

Ծերունի վերաբոյժը, պատերազմին խօսքը լսած ատեն առաջուց բանի մը պատրաստուածի պէս ձեռները նորէն գրպանը տարաւ և նա-մակներու տրցակ կը մը դուրս հանելով ամենայն զուարթութեամբ,

—Ծխեցէք, Տէր հաղարապետ, ըսաւ, ծխեցէք բայց քիչ մը հան-դարտօրէն. հոգ չէ վնաս չունի. ես ալ պատերազմի վրայօք նամակներ ունիմ ձեզի կարդալու, աղէկ միտքս ձգեցէք.

—Պատերազմին վրայօք նամակնե՞ր ըսիք, բայց ո՞ւրկից կը խնդրեմ ըսէք.

—Նոյն իսկ պատերազմի դաշտէն, Տէր հաղարապետ.

—Ա՜հ, ատիկայ շատ հետաքրքրական բան ըլլալու է, Հայր Ռափիկ.

—Աւելի լաւը այն է որ, դրողը նոյն ինքն՝ պատմած պատերազմնե-րուն մէջ ուղղակի մաս ունեցող մէկն է, բարձրատիճան մէկը.

—Ըսած անձերնիդ Եւրոպացի՞ է թէ Օսմանցի.

—Ո՛չ, Եւրոպացի է. Նաւարինի պատերազմէն ետեւ Դաղղիա տար-ուած ըլլալս և ճիշդ հինգ տարի Դաղղիական դրօշին տակ Ովկիանոսնե-րը շրջած ըլլալս գիտէք. այդ ուղեւորութեանցս մէկուն մէջ, երիտա-սարդ ծովային սպայի մը հետ խիստ մտերիմ բարեկամութիւն մ'ունե-ցայ. հիմայ այդ հասարակ սպան հաղարապետի աստիճան հասած է, և իւր կառավարութեան յատուկ մէկ պաշտօնով Գրըմի Անգլիական բանա-կին մէջ կը գտնուի. ասիկայ առաջին անգամ լսելուս՝ Իւսկիւտարի զո-բանոցը գացի զինքը գտայ. շատ ուրախ եղաւ զիս տեսնելուն. բայց բա-նակը շուտով պիտի մեկնէր, որով խոստացաւ ինձ մոռելիք պատերազմ-ներուն վրայօք կատարեալ տեղեկութիւններ հաղորդել. և իւր այս խոստմունքը մինչեւ հիմայ ամենայն ճշդապահութեամբ կատարեց. Ահա իւր գրած նամակները, որ կարի յոյժ հետաքրքրական և կարեւոր են, որոնք ձեզի Ցաճկերէնի թարգմանելով կարդալ՝ մեծ հաճոյք պիտի պատճառէ ինձ.

—Շնորհակալ եմ, Հայր Ռափիկ, շատ շնորհակալ եմ, կը խնդրեմ կարդացէք զանոնք, բայց «նարկիլէ»ներնիս տակաւին չբերուեցան որ սուրճերնիս ալ խմենք... ահա, ահա կարծեմ Մարտիրոսն է որ կուգայ.

Արդարեւ նոյն վայրկենին, Մարտիրոս սպասաւորը դռնէն ներս կը մտնէր երկու ձեռքը մէկ մէկ արծաթեայ «նարկիլէ» բռնած.

Մարտիրոս նախ իւր ձեռքը եղող «նարկիլէ»ներուն կը նայէր որպէս զի անուշադրութեամբ անոնց վրայի կրակները այն հարուստ Պարսկական գորգին վրայ չթափին, որով սենեկին ամբողջ տախտակամածը ծածկուած էր, ուստի դռնէն ներս մտած պահուն, հոն գտնուող հիւրին երեսը նա-յելու և զանի ճանչնալու ժամանակ չէր կրցած ունենալ, բայց երբ այն «նարկիլէ»ները սեղանի մը վրայ դրաւ և մէկ հատը առնելով դէպի Հայր Ռափիկ ուղղուեցաւ զանի հրամցնելու համար, և երբ անդամ մը անոր երեսը տեսնելու պատեհութիւնն ունեցաւ, մէկէն ի մէկ ա՛յն ատիճան այլայլեցաւ և ձեռները դողալ սկսան որ, ո՛չ թէ միայն «նարկիլէ»ին վրայի կրակը, այլ «նարկիլէ»ն ինքն ալ գետին իյնալով, ամէն բան տակն ու վրայ եղաւ.

Հայր Ռափիկ եւս՝ Մարտիրոսը տեսած ատեն մի և նոյն այլայլութիւնը զգացած էր. այնպէս որ, գետնատարած խեղճ «նարկիլէ»ին օգնող ձեռք մը չէր գտնուեր, և գետնի գորգն ալ այրիլ սկսած էր.

Թերաւ, երեք հուժկու մարդոց ներկայութեանը, աւերեալ «նար-կիլէ»ին և ընտիր Պարսկական գորգին բոլորովին անպաշտպան թողուել-նին՝ պարզապէս անգութ մատնութիւն մը կրնար սեպուիլ. բայց այն ե-րեք մարդոցմէն որո՞ւն վրայ ձեռք կարկառելու կարողութիւն մնա-ցած էր.

Բարի հաղարապետը, իւր պատուական հիւրին և հաւատարիմ սպա-սաւորին խիստ անսովոր այլայլութեանցը վրայ եթէ ինքն եւս բոլորովին այլայլած իսկ չըլլար, տակաւին նոր կապուած վերքին կրկին դանակի հարուածի մը ենթակայ չըլլուելուն համար, որ և է բուռն շարժում մը ընելը ներելի չէր.

Իսկ գալով վիրաբոյժ Հայր Ռափիկին և սպասաւոր Մարտիրոսին, ա-սոնք ալ ամենեւին աւերեալ «նարկիլէ»ին և անպաշտպան Պարսկական գորգին վրայ չկարենալ մտածելու համար սոսկալի յուզմունքներ ու-նէին.

Խնդիրը շատ պարզ է, և կարծեմք թէ արդէն իսկ լուծուած.

Սպասաւոր Մարտիրոսը, ճիշդ այն Մարտիրոս աղան՝ այսինքն մեր վէպին բուն դիւցազն էր, զոր Հայր Ռափիկ ճիշդ տարիէ մ'ի վեր, թէ-պէտև առանց յուսահատելու, բայց ի զուր ամէն կողմ կը փնտռէր. և ահա հիմայ ճիշդ այն Մարտիրոս աղան էր, ժամանակաւ այն երջանիկ և բարեկեցիկ վիճակի մէջ եղող համբաւաւոր արհեստագէտը, որ իւր կինը, տունը և ամբողջ հարստութիւնը կորսնցնելէ ետեւ, սպասաւորութեան նուաստ վիճակին ինջած էր, տան սպասաւորութեան նուաստ վիճակին, և իւր սրտակից բարեկամը եղող Հայր Ռափիկին, խոնարհ սպասաւորի մը դիրքով «նարկիլէ» կը բերէր... ո՜րչափ սոսկալի և յուսահատական վիճակ...

Մինչեւ որ բարի հաղարապետը, որ Մարտիրոս աղան զաւկի մը պէս կը սիրէր, և հիւրն ու «սպասաւորը» քիչ մը ինքզինքնին գտան, և տեղի ունեցած աւերը դարմանելու հոգ տարուեցաւ, «նարկիլէ»ին մէջ ամենեւին ջուր մնացած չէր արդէն... բարեբաղդաբար.

Բարեբաղդաբար ըսելնուս ալ յատուկ պատճառը կայ.

(Շարունակելի)

դակցութեան մէջ դնեն այլ բաժանորդի մը հետ զոր անուամբն և հասցէին կորոյէ։ Ցայտնամ կեդրոնական կայարանին մէջին պաշտօնեայ մը միացման գծով մը կը կապէ երկու թղթակիցներուն գծերն և սոյն եղանակաւ վերջինք կրնան խօսակցիլ։ Ուրիշ խնդիր մը ևս կը ծագի։ Փարիզու նման բազմամարդ քաղաքի մը համար մէկ կեդրոնական կայարանն չը կրնար բաւել և դժուարութիւններ կը յարուցանէ։ Ասոր համար ահա՝ Փարիզ բաժնուած է հեռաձայնական թաղերու որոց իւրաքանչիւրն իւր գրասենեակ կայարան ունի, ինչպէս, Օրէբէան, Մօնսօսի հարդավայրն, Լա Վիլլեթի, Լը Շաթօ տ'Օ Լիոնի փողոցն, Կօպրլէնի պողոտան, Պաք, Լաֆայէթի, և Էթիէն փողոցներն որք կը հաղորդակցին օժանդակ կոչուած գծերով և ամէն օժանդակ կեդրոնական կայարանի հետ միացած է։

Անգլիոյ և Պելճիգիոյ մէջ, հեռաձայնի գծերն մի նոր եղանակաւ կը գործածուին։ Երկաթեայ ցիցերու վրայ հաստատեալ, տանց տանիքին վրայէն անցնող խիստ նուրբ գծերու ամբողջութիւն մը կայ, որոց իւրաքանչիւրն ծածկուած է ռոզէնի, կոմպոզիտի, բամպակի կամ մետաքսի մէջ։ Անգլիոյ մէջ ամենէն գործածականն Թուշլէյի դրութիւնն է, որուն կը հետեւին նաեւ այսօր Ամերիկացիք, Իտալացիք և Պելճիգացիք։

Ինչ որ պէտք էր, ըսինք ահա ձայնագրին և հեռաձայնին վրայ, որք դարուս նշանաւոր գիւտերն են, և որոց կատարելագործումն անհամեմատ օգուտներ պիտի տայ մարդկութեան, և Էդիսընի անունը անմահ պիտի մնայ՝ ցորչափ ապրին այդ գործիները։

Մ. Գ. ՄՕՉԵԱՆ

ՇԱՐԳ ՇԵՄԻՆՏԵՖԷՐԼԷՐԻ

Իսարէի Բարիզեցիոյն կէնի Լը։

Ֆրանսա կէօմրիւք իտարէսի՝ Բարիզ սէրկիի ուսումիսիի զիւրէթիտէկէք զէվաթա գօյալրդ կէսութէրմէք մաղսէտիլէ Բարիզ միութէվէճիրէն սիւրաթ գարարլրնա բաքիպ օլան եօլճրլարը՝ էլտէ թաչրնան վէ բաքիպ օլտրգլորը վանկոլարտա պուլնտրլրան ուֆագ թէֆէք էչեար մուայենէ իթիրմէք իչիւն Ֆրանսա հուտուտրնտա վանկոլարսան ինմէք զահմէթինտէն գուրթարմայա գարար վէրմիշ օլորդրնտան, պունտան պէօյլէ էչեակ մէզքիւրէ՝ վանկոլարտա մուայենէ օլնանաղ տրը։

Եիւք արապալարընտա պուլնան վէ Բարիզ կիտէճէք էչեա տէյու դայտ օլընմրդ օյան էչեա՝ քէմաֆիսապարգ Բարիզ վիւրուալէրինտէ մուայենէ իտիյէճէք տիր։

Տէրսաատէթ 3 օգոստ. 1889

ԻՏԱՐԻԷ ՄԱԽՈՒՍԻ

Իլա։

Միւթեգարրուպ իւլ հուլուլ օյան Իյոը սահտը Առհանրն 1ինճի կիւնիւ սապահլարն սաաթ 9 պուլուդտա Գաուրքէօիւ իսկէյէսինտէն պիր վարօր հարէքէթլէ տօղրու Պէյճիքթաշ իսկէյէսինտէ ազիմէթ իտէճէկի իլան օլունը։

ՍԱՅՐԱՖԻՅԷ

ԵՎՐՕՐԱ ՊՕՐՍԱՍԸ

Լօնտրա 5 օգոստ.

Ինկլի. էսհամը Ինկ. Լիր.	093-½
Օսմ. էսհամը աչքլուրը	16-
» » գաբանտը	16-3/16
» » Սէրի Ա	28-¼
» » » Գ	18-½
» » » Ե	15-⅞
Օթօման 1871	91-¾
Օսմանլը Պանգասը	10-⅜
Ռուսիա իսթիգրազը	100-½
Մըսըր սուլ. մութահրտէ	90-¼
» իսթիկազը	104-⅛
Տարբա Սանիյէ Մըսըր	84-⅜
Բօլիւտ իսթիգրազը	102-¼
Մաճառիսթ. էսհամը 1877	-
Գամպիո Բարիզ 3 այ վատէ	25-35

Բարիզ 5 օգոստ.

Ֆրանս. էսհ. 3 % Ֆր.	84-95
» » 4½ %	104-25
Սէնի Օսմ. էսհամը աչքլուրը	16-40
» » գաբանտը	16-30
Մէքսիքէ	
Սէրի Պ.	-
» Ս.	16-20
Բուլմէլի չըմէնտրֆէրի	61-
Օսմանը Ռէժիսի էսհամը	-
» Պանգասը	515-
Գրէտի Լիոնէ	680-
Գրէտի Ֆոնսիէ	1275-
Գոնֆուար տ'էսգոնթ	075-
Սիւէյզի ագիոնը	2280-
Ռուսիա 5 % 1877	-
Իթալիա էսհամը	92-97½
Մըսըր Ֆոնտ. մութահրտէ	455-
Եունան 5 % 1879	469-37½
Գամպիո 3 այ վատէ	25-14

Վիէննա 5 օգոստ.

Լօնտրա իւզէրինէ գամպիո	120-10
Բուլմէլի չըմէնտրֆէրի	30-60

ԴԱԼԱԹԱ ՊՕՐՍԱՍԸ

Էսհ. ուս. տիւն ագչ. գար.	17-29
» » » էն եիւքսէք	17-30
» » » էն աշաղը	17-27½
Ֆու սապահ աչքլուրը	17-23
Իսթիգրազը տախիլի տիւն գար.	45-02
» » » էն եիւքսէք	45-02
» » » էն աշաղը	44-34
» » » աշքլուրը	45-
Մըսըր մութահրտէ գար.	-
Ֆու սապահ աչքլուրը	-
Սէռի Ա.	28-10
» Գ.	16-25
» Գ.	17-28
Բուլմէլի չըմէնտրֆէրի	59-75
Ագչէ ֆաիզի	7-
Ռէքթոր Ղրչ.	30-
Հէվալէսիզ »	57-½

—

ՊԱՆԴԱ ԱԳՍԻՕՆԱՐԸ

Գրէտի ժէնէրալ	8-24
Մթամպոլ պանգասը	7-10
Սօսիէթէ ժէնէրալ	4-16
Թրամվայ	4-65

ԱԳՋԷԼԻՐԻՆ ՖՈՒԹԱԹԸ

Օսմ. Լիրասը 100 ղրչ.տան	Ղրչ. Բ.
Պէյազ մէհլուխէ ֆարդը	108-24
Մէթալիք »	102-10
Պէշլիք »	104-
Ալթընըզ »	104-
Ինկլիզ Լիրասը	110-10
Ֆրանսըզ ալթունը	87-28
Բօլ	90-10
Գրէմից ալթունը	51-10
Գարպօն գայմէսի	08-77

ԹԱՍԻԹԻԵ ՔԵՆԱՂՐՏԸ

20) լիք քեաղրտ	-
50) » »	08-20
(100) » »	-
500 » »	-
1000)» »	08-20
(2000)»	-

ԻԼԱՆԱԹ

ՊԱՂԸ ՍԷՐԱՍԿԷՐԻ
ճանիպը ալիսինտէն

—

(Նումէրօ 29)

Նիզամիյէ սարբաճիանէ անպարը իչիւն մէվզի միւնագասայա գօնուլան օն գալէմ էյէ վէ սաիրէ իլէ մուլթապիէ ֆապրիգասը իչիւն ալընճագ պէն ատէտ Գալաֆիսար քէչէսի վէ էլպիսէ անպարընա ալընճագ սէքիզ եիւզ էլլի թօր գուրչունի պօյար ասթարլրգ ամէրիգան իլէ պէն մէթրօ կիւվեզ չուհանը՝ ազոթօսը պիրինճի կիւնիւնէ գատար միւնագասայրը իհրա օլունարագ գարարը գաթիլերի վերիլէճէկկինտէն, իթասընա վէ ինքինճի կիւնիւ եիւզտէ պէշ թէնգիլանէ գարարն մադամ Սէրասքերի Լէվազիմաթ տաիրէսինէ կէմէլերի իլան օլունը։

24 թէմուզ 1889 3—1

ՊԱՂԸ ՍԷՐԱՍԿԷՐԻ
ճանիպը ալիսինտէն

—

(Նումէրօ 30)

Ինչաաթը ասքերիյէ իչիւն միւպայասյա իզթիրա իտէն էերմի պինտն օթուզ պինէ գատար Մարսիլեանը կիշառ թավա քիրէսիտի իլէ լքի պէն ատէտ սահեա քիրէսիտին միւնագասայը թէմուզը օթուզնը բաղար կիւնիւ գարարլաշորրրլրգ էրմէսի կիւնիւ եիւզտէ պէշ թէնգիլաթը իհրա օլունաճաղընտան թալիպ օլանլարը Ինչաաթը ասքերիյէ տաիրէսինէ միւրաճաաթ իթմէլերի իլան օլունը։

24 թէմուզ 1889 3—1

ՊԱՂԸ ՍԷՐԱՍԿԷՐԻ
ճանիպը ալիսինտէն

—

(Նումէրօ 31)

Զիվիտ
քիլօ 5000
պէհէր քիլօսը 60 ղրչ.
Շարապ թօրմուսը
քիլօ 7000
պէհէր քիլօսը 8 ղրչ.
Զիվիտճիկ
քիլօ 2500
պէհէր քիլօսը 6 ղրչ. 20 բարա.
Մարսիլեա թութկալը
քիլօ 6000
պէհէր քիլօսը 6 ղրչ. 14 բարա.
Շապ
քիլօ 10000
պէհէր քիլօսը 1 ղրչ. 20 բարա.
Կէօզ թաշը
քիլօ 2000
պէհէր քիլօսը 2 ղրչ. 24 բարա.
Զաճ եաղը
քիլօ 3500
պէհէր քիլօսը 2 ղրչ. 14 բարա.
Մօր պաղամ
քիլօ 30000
պէհէր քիլօսը 1 ղրչ. 1 բարա.
Պէյազ բօթաս
քիլօ 2400
պէհէր քիլօսը 1 ղրչ. 25 բարա.
Թուզ բուհը
քիլօ 500
պէհէր քիլօսը 1 ղրչ. 4 բարա.
Թիզապ
քիլօ 500
պէհէր քիլօսը 2 ղրչ. 24 բարա.

Իզմիտ ֆապրիգաի հիւմայունը իչիւն մէվզիի միւնագասատա օյան պալէատէ մուրագգամ օն պիր գալէմ պօյա էճզանը՝ ֆիյաթը մուրագգամէլերի իլէ թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ, թէմուզին օթուզնընը կիւնինէ գատար միւնագասալարը իհրա օլունարագ մէզքիւր կիւնտէ գարարը գաթիլերի վերիլէճէկկինտէն իթասընա վէ օթուզ պիրինճի կիւնի եիւզտէ պէշ թէնգիլինէ թալիպ օլանլարըն մադամ Սէրասքերի Լէվազիմաթ տաիրէսինէ կէմէլերի իլան օլունը։

24 թէմուզ 1889 3—1

ՊԱՂԸ ՍԷՐԱՍԿԷՐԻ
ճանիպը ալիսինտէն

—

(Նումէրօ 32)

Պաղը մէվգիզի սասքերիյէ իչիւն իմալ իթիրիյէճէք օյան մա իսպիթում վէ էտէվաթը սաիրէ տէօրթ ատէտ ալավէրալը հարիպ թուլումպասը իլէ իքի ատէտ թուլումպա իսօրթումներն իմալ ու իթասընա թալիպ օլանլարըն թարիխը իլանտէն պիր հաֆթա գատար մադամ Սէրասքերի Լէվազիմաթ տաիրէսինէ կէմէլերի իլան օլունը։

24 թէմուզ 1889 3—1

ԻԼԱՆ

Իւսկիւտարտա Թէքքէ գաբուրնտա Մկոտիչին պաղչէսինտէ մուգիմ թաճիր Բարսեղ Զագրճեանցն 20 թէմուզ 305 թարիխնտէն իթիպարէն իֆլասընա վէ մէսալիհը իֆլասիէսինին նէզարէթի վէ բուլէթ վէ թէսվիկսի զրմնընտա թիճարէթը պահրիյէ մահքէմէսի ազասընան նազարէթ պէյին ժիւժ պօմիսէր վէ տավա վէքիլէրինտէն Գարեգին Մելիքեան էֆ Նին մուավզամ սինոթիք թայինէ, վէ միւֆլիսը մերգումին խանէսինտէ մէվճուտ էչեանն թէմիրի իլէ պէրապէր խանէսինտէ քէնտիսինէ վէ ֆամիլեասընա էզդէմ օյան էչեանն թէֆիրքի իլէ քէնտիսէրինտէ պու պապատ իհրա մէմուրը թարաֆընտան թանզիմ օլունանաղ տէֆթէրին սէպի վէ թարիրինէն սօնրա իմա իթիրիյէրէք թէսլիմի վէ պաղը գալան էչեանն պիր օտայա վաղր իլէ թէմիրինէ վէ քէնտիսինին հապս ու թէվզիֆինէ, վէ պու պապտէքի գարարին մուավզամը Ուսմանիէ տաիրէսինէ կէմէլերի իլան օլունը։

24 թէմուզ 1889

Էնգարէ վիլայէթի տախիլինտէ օլուպ միւտտէթը միւզայտէտէրի մուգատտա իլան իտիլէն Նալը խան գազասընը 1305 սէնէսի աֆիյոն էօշրիւնին 17300 վէ Պէյբազար գազասընը մա խաշխաշ քէզալիք ֆիյոն էօշրիւնին 7400 ղրչ.տա թէմուզին 20նճի կիւնիւ մահալլէրի թալիպլէրի իւզէրինտէ գարարատէլերի քէչիտ օլունմը, վէ ադօս թօսը 3իւնճի բէնճէնպիհ կիւնիւ իհալէի գաթիլէրինին իհրասը մուդարրէր պուլունմը օլտուղընտան, պունլարա 100տէ 1տէն նօգասան օլմամագ իւզրէ զամմ իլէ թալիպ օլանլարը մահալլինէ վէ եախսատ մեճլիսը Մալիէյէ միւրաճաաթ էյլէմէլերի իլան օլունը։

24 թէմուզ 305

Սուրիա վիլայէթինտէ Շամը շէրիֆ սանճաղը տախիլինտէ Պաղա գազասընա թապի Սէհմէր վէ Պահմէր գարիյէլերի արազիսինտէ վաղը համէր մատէնի գարիյէթէյնը մէգքիւրէթէյն հուտուտը տախիլինտէ իսլամ թարիխ մէգ հուտուտը մաւիմէ թէճավուզ օլունմամագ վէ հաֆր իտիլէճէք արազինին ասսապը միւլթեզիմ թարաֆընտան իրզա ալէ զրաաթ գաթիէն խալէլ կէթիրիմէ մէգ վէ մէսարիֆը հաֆրիյէ վէ սաիրէ իլէ էտէվաթը միւգթազիյէ էսմանը միւլթէզիմէ ահտ օլմագ վէ վէճհէն մին էլ վիւճուհ զարար ու զիան տավասընա հագգ ու սէլամ հիյէթի պուլընմամագ վէ միւտտեթը իլիթգամ 1305 սէնէսի մարթը իպթիդասընտան իթիպարէն 5 սէնէտէն իպարէթ օլմագ վէ չրգարրլաճագ համէրին քեաֆֆէսի միւթահհիւտինէ ահտ օլուպ, պէտէլը մուգարրէրին հէր 3 այտա թագսիթ իլէ վէ սիմ մէճիտիյէ 19 ղրչ. հիսապը իլէ նագտէն վէ վիլայէթ մալ սանտըղընա թէսլիմ գըլընմագ չէրաիթի իլէ մատէնը մէգքիւր 5000 ղրչ. պէտէլ իլէ մահալլինճէ թալիպի էօհտէսինտէ օլտուղընտան, մատէնը մէգքիւրէ չէրաիթը մուհարրէրէ վէճհ իլէ պէտէլը մէգքիւրէ զամմ իլէ թալիպ օլանլարը 1305 սէնէսի աղօսթօսրն 8ինճի սալը կիւնինէ գատար տեբօղիթօ վէ եա միւթեպէր բէֆիլլէրի իլէ պէրապէր Ցէրասատէթտէ Մալիյէ նէզարէթը ճէլիլէսի տաիրէսինտէ Օրման վէ Մեատին խտարէի ուսումիյէսինէ վէ մահալլինտէ հիքիմէթը մահալլիյէ միւրաճաաթ էյլէմէլերի իլան օլունը։

24 թէմուզ 305

Միւթէվէֆիյէ Սալիհա Լէպիպէ հանում վէրէսէսինին թիճարատան Մէհմէտ Խուրշիտ էֆ. իլէ Շէրիֆէ Սալիհա հանում զիմմէթլէրինտէ Անատօլու սատարէթը ալիհինտէն վէրիլէն ֆի 19 ճէմազի իլ էվվէլ սէնէ 306 վէ ֆի 6 ռեպի իլ էվվէլ սէնէ 306 թարիխի իքի գրթա իլամը չէրի մուճիպինճէ ալաճագլարը օյան մէպալիրը մալիմէնին թէէմինը խթիյիֆաը զրմնընտա մէտեուանը մուամիլէ յհիմանին էօհտէսինտէ օլուպ վէքեալէթը տէվրիսէ իլէ մէրհուն պուլունան վէ ֆիրուխթրյա տէյնին թէսվիսէսինէ վէբիրը տէվրի թարաֆընտան մուվաֆագաթ օլունան մէտինէի Իսկիւտարա թապի Պուլկուրը հուտուտը տախիլինտէ Իւչ-Բունար նամ մահալտէ վագը մաբէօյք պիր գրթա պաղտան 12 սէհիմ իթիպարը յա 7 սէհիմ հիսսէի շայիասը իչպու թարիխը իլանտան իթիպարէն 15 կիւն սօնրա պիմիւզայէտէ ֆիրուխթընա թէչէպպիս օլունաճաղընտան, թալիպ օլանլարը վէ բէյ սիրմէք վէ պունտան զիյատէ մալիմամ ալմագ խթէյնէրին միւտտեթը մէգքիւրէ խիմամընտան սօնրա Տէբսատէթ իլամամը չէրիյէ իհրա տաիրէսինէ միւրաճաաթ էյլէմէլերի։

24 թէմուզ 305

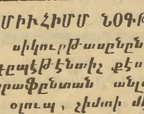

ԹՔՏԻՎԱԾԷ ՎԱՔՍՔԱՆՔԸ

ԻՏԱԼԻՍԻ

Պէհէր հաֆթա օլարագ Տէրսաատէթլէ Իսքէնտէրիյէ վէ Սուրիա պէյնինտէ սիւրաթ բօսթասը։

Տուտէրիյէ գաբասընդն թահթը գօմանտասընտա Շարգիյէ նամ վապօր 1500 թոնէլաթօ համուլէսինտէ վէ 150 պարկիր գուվվէթինտէ օլարագ ալաֆրանկա օգոստ.ը 31ինճի չարշէնպիհ կիւնիւ եէյլէնէն սօնրա ալաֆր. սաաթ 4տէ Տէբսատէթտէն հարաքէթլէ ԶԱՆԱԴԱԼԷ, ՄԻՏԻԼԼԻ, ԻԶՄԻՐ վէ ԲԻՐԻՆՃԷ օգրայարագ բաղար էրթեսի սապահչլարը 4 պուլուդ կիւնտէն ԻՍԿԷՆԴԷՐԻՅԷՅԷ մուվասլէլէ իտէճէք տիր։

Նօյճու պիլէթլէրի ֆամիլեասա վէ կիմիպզ պէրտարգտա, թէնգիր ֆիյաթլա ֆիւրուխթ օլունուր։

Վապօրատա պիրինճի սընֆը սուֆրա թագըմը, պանեօ օտասը, հէքիմ վէ իսլամէճի գասընը վար տրը։

Եինէ բօսթաի մէգքիւրէնին ԻՍԿԷՆԴԵՐԻՅԷՅԷ հէր չարշէնպիհ սապահչը հարէքէթ իտէն Պէրիյէթիւշ Շամ վապօրլարը տօղրու ԵՍՖԱԼԱ հարէքէթ իտուպ ԻՍԿԷՆԴԵՐԻՅԷՅԷ 44 սաաթտա ՊԻԷՐՈՒԹ վապուրլարը, վէ ԹՐԱԼԱՆՍ. ՄԷՐՍԻՆ վէ ԻՍԿԷՆԴԵՐՈՒՆ օգրար։

Բօսթաի մէգքիւրընդն Դրբմզը տէրիպէ իլլէյէն վապօրլարը հէր ճումա կիւնիւ Պրինտիզի բօսթա չանթաարընդն մէճխասլէթինտէն սօնդրա Սիւվէյշէն հարէքէթլէ, Ճիտտէ, Յաֆբիր, Մասուա, Հիւսէյտա վէ Ասէն իսքէլէլերինէ ուզրար։

Նօյճու, մալ վէ էմանէթ եիւքլէթմէք իսթէյէնլէր՝ Սթամպօլտա Լմին Նօնիհտէ ֆէօրիւ պաչընտա Եէնի Վալիտէ խանընտա գումրանէտի մէգքիւրընդն ահէնթէխանէսինտէ միւրաճաաթ էթմէյի տիրլեր։

Իչպու ահէնթէխանէ՝ պէտէյի Մըսրընդն պիլճմէյի բօսթա խտարէխանէլէրինտէ թէսվիսէ օլունմայ իւզրէ բօսթա բօլիցայլարը (Մահտարբօսթ) տախի իթա իտէր։

Հէր սընֆի եօճու իչիւն Պէյօղլունտա Տօղրու եօլտա 170 նումէրօյու մահալտէ Մ. Մ. Թօմսա Գուգ վէ եվլատը ահէնդիանընտա միւրաճաաթ օլունա։

ՄԻՒՀԻՄՄ ՆՕԳԹԱ

Էօմիւր սիկուրթասընդն գավախտի՝ էլէեվմ ագրպէթէնիչ քէսանդն էքսէրիսի թարաֆընտան անկաշըմզ պիր քէյֆիյէթ օլուպ, չիմտի մէյտանտա սիկուրթա գուտմանեասընը ինթիհապ իթմէք մէսէլէսի գալմըշ տրը։ Պու պաղտ օգուլանարդրգա պիր էյի նասիհաթ վէրմիշ օլմագ իչիւն, տահա էն մունթազամ եանի էն զիյատ թէէմինաթ վէրէն գումրանեանդն թէրճիհ օլունմասընը թավսիյէ իտէրիզ։ Թէէմինաթը մէգքիւրէ՝ գումրանեանդն սէրմայէսի, իհթիյաթ ագչէսի, հիսսէ սէնէտլէրինին գէյմէթի, սէնէվի թէմէթթիսի, եաբտըզը իշլէրին մզգտարը, վէ էլհասըլ պիր գումրանեանդն էյի հալտէ պուլընմըզընը իրեէ իտէն հէր նէվի տէլաիլ տիր։ Իմտի ԱՆԳՐԸ նամ սիկուրթա գումրանեասը՝ պալէյատէ թաատատ օլունան մէգքիյաթը քեամիլէն հարզ օլտուղընտան, պիթթապ սարիլէրինէ բիւճհանը վար տրը։

Պունտան մատտա ԱՆԳՐԸ գումրանեասը՝ պէօյիւճէք պիր թէմէթթիւ հասը իթմէքտէ օլտուղընտան, մէգքիւր թէմէթթիյէ եա հիսսէտար վէ եախսատ սիկուրթասը սրֆթարբյա չէրիք օլապիլմէք՝ պէօյիւք պիր իգպալ սայլրը։

Էօմիւր սիկուրթասընա եաղըլմագ՝ պիր ագբպէթէնիչիլիք օլտուղընտան, իչէ պիր էյիճէ ակեահ օլտուգտան սօնրա եաղըլմալը, վէ պէքլէնիլէն իսթիֆատէյի էլտէ իթմէք իչիւն գումրանեասը էյիճէ ինթիհապ էյլէմէլի տիր։

Մաճառը Տօգթ. Տանիէլ Ռէքզլինին հիւքիւմէթ թարաֆընտան թասդիք վէ նէզարէթ օլընան աչխանալսինին

ԹԱԶԷ ԱՇՂԱՆ

Իչպու հայման աշղանը՝ պիւթիւն սէնէ թազէ գալրպ, քէսիլէն հայվանդն պիշմիմէ ազալարը հիւքիւմէթին պիր պայթար հէքիմի թարաֆընտան թէտգիգ ու թէֆթիշ օլունարդտան վէ հիչ պիր խասթալրը օյմամրդը թասդիք իտիլմիքտէն սօնդրա մէզքիւր աշղ իթա վէ թէսլիմ օլունը։

						Դրչ.
	3—4	տէֆա	աշղլամաղա	քեաֆի	1 գալէմ	7·50
Պէհէրի	3—4	»	»	»	10 »	6
	15—20	»	»	»	1 »	30
	50	»	»	»	1 »	70
	100	»	»	»	1 »	120
	1000	»	»	»	1 »	1100

ՖԻՅԱԹԼԱ Մ. ԼԷՌՆ ՖՐԻՄՄԱՆԸՆ ՆԷՂԱՐԻՆՏԷ ՖԻՐՈՒԽԹ ՕՂՐԸՆԸ։
Ուսմամ տէբօղիթօսը՝ Պէյօղլունտա Տօղրու Եօլտա Ագա-Ճամիսինտէ 469 նումէրօյը ՏԷԼԼԱ-ՍՈՒՏԱ ԷՃԶԱԽԱՆԷՍԻ ՏԻՐ։

ՏԷՐԻ ԽԱԱԹԱԼԸԳԼԱՐԸ

ԳԱՆ ՊՕՁՈՒԹԼԸՂԸ, կիտիչէ, եարալար, շիշէր, ազրբլար, պօղմաճա էգքսիրիյի, տրգնէֆէսլիք, միտէ ազրբլար, գապզ գանսրգլրգ՝ հէր օթ խիւլասաբ իլէ վէ սու թէրէսի վէ գրբմբզը սաբարտա իլէ թէրթիպ օլունմըշ ԲՕՊ ԼԸՆՕ շուրուպը վէ Բօմաա Անթի—Տարթրէսզ Լբշօ նամ մուալիճէ իլէ թէտավի օլունը։

Պու իլաճլարը սախթէլէրինտէն սագրնընմագ իչիւն հէր շիշէնին իւզէրինտէ ԻՒՆՕՆ Տէ ՖԱՊՐԻԳԱՆԸՆ մնվի շահատէթ մեօրիւ վէ Լօպ Լբշօնը շու իմզասը։

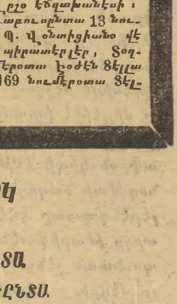

պուլընմասընա տրգգամ իտիլմէլի տիր։ Էճզաճը Մ. Լբշօնը գանդն թէմիզլէնմէսի հագդրնտա գալէմէ ալմըշ օլաուը շայանը տիգգամ պիր ռիսալէ՝ [44ինճի թապ] թալէպ իտէնլէրէ մէճճանէն իթա օլունը։

Պօրտօտա Սէնթ-Գաթերին օսգաղընտա 164 նումէրօտա Մարիօ Լբշօ էճզախանէսի։

Սթամպօլտա վէ Պէյօղլունտա Բիւյիւքտէրէ, Պաղչէգաբուսընտա 13 նումէրօտա Վէնսան Գասապան, Սուլթան Համմամընտա 14 նումէրօտա Պ. Վանտրիգանօ վէ շիւրէքեաբը, Պէյօղլունտա Տօղրու եօլտա 217 նումէրօտա Գանճիլք պիրատէրէր, Տօղրու եօլտա 244 նումէրօտա Ն. Թէտասրիտէս, Տօղրու եօլտա 318 նումէրօտա Խօճէն 8էլլա Սուտա, Տօղրու եօլտա 412 նումէրօտա Մ. Տիւսաբ, Տօղրու եօլտա 169 նումէրօտա 8էլլա Սուտա, Գալաթատա Մ. Ա. Թիթօս էճզախանէսինտէ պուլընը։

ԳԱՐԼԸՄԱՆ ՎԷ ՊԼՈՒՄՊԷՐԿ
ՄԱՂԱԶԱՍԸ

ԴԱԼԱԹԱՏԱ ՊԼՕՑԻԻԹ ՄԻԼԼԷԹ ԽԱՆԸՆՏԱ

ԻԹԹԻՀԱՏ ԲՕՍԹԱԽԱՆԷՍԻՆԻՆ ԻՒՍԹ ԴԱԹԸՆՏԱ

Մէգքիւր մաղազատա հէր նէվ պէյազ չամաշը, գասպիպար իչիւն մանթալար, չըճուզ էլպիսէէրի, եարբմ ֆիսթանլար, գօրսէէր, ճէհէզ իչիւն չամաշրլար, նապզ իչէմէէրի, էնվան չբրալար, մէնտիլէր վէ սարի պու. կիպի մալլար զարէթ էհվէն ֆիյաթլա ֆիրուխթ օլունը։

Քեաֆֆէի ալչա ճինտէն օյան պու մալլար թօյտան վէ բէրաքէտ սաթրլրը։

Պու մալլար՝ Լէհէնա վէ Պէրլինտէ խուսուսի ֆապրիգալարտա իմալ օլունրպ, ինկիլթերա, Իթալիա վէ Լվրօբանդն սարի մէքէթլէրինտէն տախի մալ ճէլպ օլունը։

Նկեր պէտէլի բօլիցա վէ եախսատ բօսթա բուլը իլէ կէնտէրիյի իսէ, թաչրալարտան վագը օյան սրբարրշաթ տախի իճրա օլունը։

Պէյճիմէյճէն մալլար կէրի ալընրպ ագչէսի իտտ օլունրը վէ եալընը նագլէսէ իւճրէթի ալրգօնուլրը։

Գատընարտա սուհուլէթ օլմագ իւզրէ մէգքիւր մաղազա՝ քէնտի ճէսիմ տէբօղի. թօյարընա մահիր պիր թէբղինին թահթը իտտրէսինտէ պիր թէբղիհանէ զամմ ու իլավվէ իթմիշ օլտուղը կիպի, բամբալտա մտանթա վէ տտիրէ եաբմագ իչիւն էվրօբաանն էնվան չէչտա գումաղալը տտախի կէթիրմիշ տիր։

Լ. Ա. ԺՈՒՎԱՆԹԻՆ

ՏԱՒՄԻ ԳԻՒԶԷԼԼԻՔ

ՍԱԶ ՎԷ ՍԱԳԱԼ ՊՕՑԱՄԱԳ

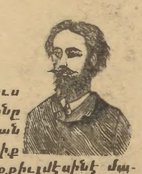

Սաչ վէ սագալրն թէճտիտինէ մախսուս օյան իչպու նէվիճատ իլան՝ գուրչուն թուզրնը վէ ճէէլնինէմ թաչրնը հավի օլմայրպ, հէյման գուլլանլրտրզը կիւն սաչ վէ սագալրն կէնճիլիք ռէնկինի վէրիր, պաչտաքի թէբլէրի մահվ իտէր վէ սաչրն տէօքիւլմէսինէ մանի օլար։

Գուլլանբլտրգատա՝ տիկէր քեաֆֆէյի սաչ իլանը վէ եա պօյատան իսթիւն օլտուղը անկաշըլրը, զիրա պօյա վէ եա սարիր սաչ իլանլարընդն էքսէրիա սընհհէթ իյրասը մաղարրաթ իտէրլեր։

«Ժուվանթին» նամընտա օլուպ ճէէհենէմ թաչը էսասբյլա թէրթիպ իտիլէն տիկէր քեաֆֆէյի պօյարտան ոգնմալը։

Լ. Ժուվանթին՝ Ֆրանսանդն Իպէր էյտէթինտ Ֆօբէր նամ մահալտէ քիմեակիր վէ ֆէնդը նէպալթաթ մուալիմի Լ. Ժ. Մօնէ թարաֆընտան թէրթիպ օլունմըշ տրը։

Ումամ թիւբիա իչիւն ահէնթէ վէ տէբօղիթօսը՝

Պէյօղլունտա Տօղրու եօլտա 156 նումէրօյը Ինկիլթէրա էճզախանէսինտէ Ն. Ֆ. Գանճիլք պիրատէրլէր։

ԲՕԼ ՖՕՅԱՃԵԱՆ

ԵՒՐՈՊԷԻ ԳԱԼՏՐՐՕՄՏԱ 80 ՆՈՒՄԷՐՕՅԱ

ՍԻՕՂԷ ԶԻ ՃԷՐՐԱՀԱԼԸՂԱՆ ՄԻՒԹԷԱԼԻԴ

ԱԼԷՔՍԱԹ ԹԻՒՃՃԱՐԸ

Մէգքիւր մաղազատա կէօզէ վէ ճէրրահլըղա միւթէալլիգ էնվոթ ալաթ ո. էտէվաթ մէվճուտ տրը։

Էղճիւմէ, եուսուչագ վէ սէրթ լսաթիդսէն (գաուչուտան) մասմալ մկգատը միւթէլլիֆէ, գաբզգ պաղլարը, էնվաի չէրինկալար, էլէքթրիգ մաքինալարը, միդան իւլ հավա (պարօմէթր), միդան իւլ հարարէ (թէրմոմէթր) վէ էյի ճինս կէօզլիւքլեր պուլընմագտա տրը։

Մ. Բօլ Ֆոյաճեան՝ հէր նէվ սբբարրշաթ վէ թամիրաթը էհվէն ֆիյաթ իլէ իճրա վէ տէրէօհտէ խտր։

ՔԱՐԹ ՏԸ ՎԻԶԻԹ

Ա՛լա քարթօն իլէ լաթիֆ սիւրէթիտէ հէր լիսանտան օլարագ օն տաղիգէ զարֆընտա թապ ու թէսլիմ օլունուր։

ֆիյ 100 ատէտի 10 ղրչ.

Արդու իտէն զէվաթը, Ստամպօլտա Ցակոբեան խանընտա Արամեան մաթպուասընա միւրաճաաթ էյլէմէլերի։